

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af værnepligtsloven og lov om forsvarets personel
(Udsendelse af værnepligtige og modernisering af Forsvarets Dag m.v.)

§ 1

I værnepligtsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 225 af 13. marts 2006, som ændret ved § 99 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, lov nr. 1538 af 18. december 2018 og § 1 i lov nr. 715 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

- 1.** I § 1, stk. 3, 2. pkt., § 13, stk. 1, 1. pkt., § 13, stk. 2-5, og § 32 indsættes efter »møde til«: »og deltage i«.
- 2.** I § 1, stk. 4, indsættes efter »møder til«: »og deltager i«.
- 3.** § 6 ophæves, og i stedet indsættes:
»§ 6. Forsvarsministeren eller den myndighed, forsvarsministeren bemyndiger til det, forstår afholdelse af Forsvarets Dag.«
- 4.** § 7, stk. 1, ophæves.
Stk. 2 bliver herefter stk. 1.
- 5.** I § 9, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »egnethed«: »til værnepligtstjeneste«, og »behandlet på« ændres til: »vurderet af«.
- 6.** I § 11, stk. 1, nr. 3, ændres »§ 7« til: »§ 14, stk. 1, 1. pkt.«
- 7.** I *overskriften* til kapitel III udgår »og session«.
- 8.** Før § 13 indsættes i *kapitel III*:
»§ 12 a. Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde. Forsvarsministeren fastsætter regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer.«
- 9.** I § 13, stk. 1, 2. pkt., ændres »mødepligten« til: »pligten hertil«.
- 10.** § 13, stk. 6, affattes således:
»Stk. 6. Forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler om pligten og retten til at møde til og deltage i Forsvarets Dag, jf. stk. 1-3.«
- 11.** I § 14, stk. 1, indsættes før 1. pkt. som nyt punktum:
»Sessionen vurderer de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste.«

12. I § 14, stk. 1, 1. pkt., der bliver 2. pkt., ændres »sessionsbedømmelsen« til: »egnethedsvurderingen«.

13. § 14, stk. 1, 2. pkt., der bliver 3. pkt., affattes således:

»Skønnes det nødvendigt for egnethedsvurderingen, kan sessionen afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges helbredsmæssige forhold og kognitive evner, ligesom sessionen kan indhente oplysninger herom.«

14. § 15 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 15. Sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering efter Forsvarets Dag, hvis

- 1) den værnepligtige ikke kunne egnethedsvurderes på Forsvarets Dag,
- 2) den værnepligtige har fået udsat mødepligten i medfør af §§ 27, 28 eller 30 a, eller
- 3) der forud for mødet til værnepligtstjenesten er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten.

Stk. 2. Sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering under værnepligtstjenesten, hvis

- 1) der er særlige forhold knyttet til værnepligtstjenesten, der tilsiger dette, eller
- 2) der er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten.

Stk. 3. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler efter stk. 1 og 2.«

15. I § 16 ændres »møde til Forsvarets Dag« til: »møde til og deltage i den fysiske del af Forsvarets Dag«.

16. § 17, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

17. § 18, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

18. I § 18, stk. 2, der bliver stk. 1, ændres »sessionsbehandlet« til: »egnethedsvurderet«, og efter »udskrives« indsættes: »til værnepligtstjeneste«.

19. §§ 19, 20 og 21 ophæves.

20. § 22 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 22. Forsvarsministeren fordeler efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab de udskrevne værnepligtige. Forsvarsministeren fastsætter efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab regler om fordelingen af de udskrevne værnepligtige. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at indgå aftale om at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab i overensstemmelse med deres ønsker om mødetidspunkt og mødested, kan indkaldes forud for øvrige værnepligtige.«

21. § 23 ophæves.

22. I § 26, stk. 2, 1. pkt., ændres »møder til« til: »skal møde til eller aftjener«, og »epidemi-« ændres til: »smitsomme«, og i stk. 2, 2. pkt., ændres »Forsvarsministeren bestemmer« til: »Vedkommende minister bestemmer inden for sit område«.

23. I § 34 indsættes efter »§ 14, stk. 1,«: »26, stk. 2,«, og efter »§ 15, stk. 1«: indsættes »eller 2«.

§ 2

I lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 20. juni 2006, som ændret bl.a. ved lov nr. 2386 af 14. december 2021 og senest ved § 2 i lov nr. 715 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 2, ændres »§ 11, stk. 2« til: »§ 11, stk. 4«.

2. I § 4 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Personelkommandoen kan træffe afgørelse om, at en værnepligtig skal omplace-
res. Afgørelser efter 1. pkt. kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.«

Stk. 5-7 bliver herefter stk. 6-8.

3. I § 11, stk. 1, indsættes efter »fra internationale organisationer mv.«: », jf. dog stk. 2 og 3.«

4. I § 11 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Værnepligtige vil alene kunne forrette tjeneste uden for landets grænser i NATO-
lande med henblik på forsvaret af Danmark. Dette gælder dog ikke for værnepligtige i Sø-
værnet.

Stk. 3. Tjeneste uden for landets grænser vil for værnepligtige basere sig på frivillighed.
Forsvarsministeren vil dog i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation kunne på-
lægge værnepligtige at forrette tjeneste uden for landets grænser efter stk. 2.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2026, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Forsvarsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af § 1, nr. 1-13 og 15-21.

Stk. 3. Regler, der er udstedt i medfør af § 17, stk. 2, i værnepligtsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 225 af 13. marts 2006, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 17, stk. 1, i værnepligtsloven, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16.

Stk. 4. Regler, der er udstedt i medfør af § 4, stk. 5 og 6, i lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 20. juni 2006, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 4, stk. 6 og 7, i lov om forsvarets personel, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 2.

Stk. 5. Regler, der er udstedt i medfør af § 11, stk. 2, i lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 20. juni 2006, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 11, stk. 4, i lov om forsvarets personel, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 4.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske eller de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Udsendelse af værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Forsvarsministeriets overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Modernisering af Forsvarets Dag m.v.
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.1.1. Forsvarets Dag
 - 2.2.1.2. Fordeling af de udskrevne værnepligtige m.v.
 - 2.2.1.3. Ændrede helbredskrav til militært personel, herunder værnepligtige
 - 2.2.2. Forsvarsministeriets overvejelser
 - 2.2.3. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Deltagelse i lægeundersøgelser m.v. efter Forsvarets Dag og under værnepligtstjenesten
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Forsvarsministeriets overvejelser
 - 2.3.3. Den foreslåede ordning
 - 2.4. Omplacering af værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Forsvarsministeriets overvejelser
 - 2.4.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klimamæssige konsekvenser
7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Danmark står i den mest alvorlige sikkerhedspolitiske situation i årtier. Det er derfor afgørende, at Danmark styrker Forsvaret, så det matcher de udfordringer, som Danmark og vores allierede i NATO står overfor nu og i fremtiden.

Med henblik på at styrke opbygningen af dansk forsvar har regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti den 30. april 2024 indgået anden delaftale under forsvarsforliget 2024-2033 (herefter benævnt anden delaftale). Anden delaftale indeholder bl.a. et initiativ om en styrket værnepligt. Det følger således bl.a. af anden delaftale, at værnepligten kan være et væsentligt middel til at styrke Forsvarets operative evne, herunder særligt i forhold til at skabe militær robusthed i bemanningen på tværs af Forsvarets værn. Det følger endvidere af anden delaftale, at anvendelsen af værnepligtige i Forsvarets operative opgaveløsning øges.

Anden delaftale fastsætter på den baggrund bl.a. nærmere rammer for udsendelse af værnepligtige. Efter anden delaftale vil værnepligtige indgå i den operative opgaveløsning – også uden for Danmarks grænser i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark, herunder i rammen af NATO's kollektive afskrækkelse mv., og værnepligtige vil efter aftalen for eksempel kunne anvendes til at bemane Hærens 1. Brigade og det jordbaserede luftforsvar.

Efter anden delaftale vil udsendelse af værnepligtige basere sig på frivillighed. Det følger af anden delaftale, at der ikke i den aktuelle sikkerhedssituation vurderes behov for at udsende andre end dem, der frivilligt vælger den type tjeneste. I tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation vil forsvarsministeren imidlertid efter anden delaftale kunne ændre på beslutningen om frivillighed i forhold til udsendelse.

Endeligt bemærkes det i anden delaftale, at det kun vil være professionelle soldater, og ikke værnepligtige, som beordres udsendt til andre typer af missioner i udlandet, som ikke kan henføres til forsvaret af Danmark eller NATO's kollektive afskrækkelse.

Lovforslaget har bl.a. til formål at gennemføre den del af anden delaftale, der fastsætter rammerne for udsendelse af værnepligtige. Lovforslaget indebærer således, at værnepligtige fremover alene vil kunne forrette tjeneste uden for landets grænser i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark. De foreslåede begrænsninger vil efter lovforslaget imidlertid ikke gælde for værnepligtige i Søværnet, idet der oftest sejles i internationalt farvand. Desuden foreslås det med lovforslaget – i overensstemmelse med anden delaftale – at tjeneste uden for landets grænser for værnepligtige vil basere sig på frivillighed, men at forsvarsministeren i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation vil kunne pålægge værnepligtige at forrette tjeneste uden for landets grænser.

Derudover følger det af anden delaftale, at Forsvarets Dag moderniseres, således at der mere omkostningseffektivt kan rummes et øget antal unge, samt at alle uanset køn skal deltage ved fremmøde på Forsvarets Dag. Det følger desuden af anden delaftale, at de værnepligtige på Forsvarets Dag orienteres om de forskellige værnepligtslinjer samt muligheder for uddannelse og ansættelse.

Lovforslaget har på den baggrund til formål at skabe fleksible juridiske rammer for afholdelsen af Forsvarets Dag med henblik på at understøtte en mere smidig og omkostningseffektiv afholdelse heraf. Lovforslaget indebærer, at Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde, og at forsvarsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder regler om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer. De værnepligtige vil i forbindelse med det fysiske fremmøde til Forsvarets Dag – i overensstemmelse med anden delaftale – skulle orienteres om de forskellige muligheder for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil samt om mulighederne for uddannelse, ansættelse og frivillig tjeneste.

Derudover stiller særligt en øget anvendelse af de værnepligtige i Forsvarets operative opgaveløsning, herunder også uden for landets grænser, krav om, at det sikres, at de værnepligtige har de nødvendige forudsætninger for at indgå heri. Lovforslaget har derfor til formål at skabe opdaterede juridiske rammer for sessionens mulighed for at pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en vurdering af deres egnethed til værnepligtstjeneste samt til at lade sig vaccinere, således at det sikres, at de værnepligtige har de nødvendige helbredsmæssige forudsætninger. Desuden skabes der med lovforslaget mulighed for, at der kan træffes afgørelse om, at den værnepligtige kan omplaceres til eksempelvis et andet tjenestested. Muligheden for at kunne omplacere værnepligtige har bl.a. til formål at håndtere de tilfælde, hvor den værnepligtige under aftjeningen af værnepligtstjenesten i Forsvaret viser sig ikke at have de nødvendige forudsætninger for at kunne varetage eller løse de opgaver, der forventes af dem. Omplaceringsmuligheden vil også kunne benyttes til at håndtere situationer, hvor en værnepligtig udviser en adfærd, som er uforenelig med Forsvarets retningslinjer.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udsendelse af værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret

2.1.1. Gældende ret

Efter § 11, stk. 1, i lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 20. juni 2006 med senere ændringer, har personellet efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse pligt til at forrette tjeneste uden for landets grænser, herunder tjeneste i forbindelse med opgaver, der udføres efter anmodning fra internationale organisationer mv.

Landets grænser forstås i lov om forsvarets personel som grænser uden for rigsfællesskabet. Tjeneste i Grønland og på Færøerne anses således ikke for at være at tjeneste uden for landets grænser i lov om forsvarets personels forstand.

Værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret, er omfattet af § 11, stk. 1, i lov om forsvarets personel, jf. lovens § 1, stk. 1.

Det fremgår af bemærkningerne til § 11, stk. 1, i lov om forsvarets personel, at bestemmelsen ikke er begrænset til bestemte former for tjeneste i udlandet, jf. Folketingstidende 1993-94, tillæg A, spalte 39. Efter bemærkningerne til bestemmelsen kan forsvarets personel således pålægges at deltage i tjeneste uden for landets grænser ved løsning af opgaver i relation til det fælles forsvarssamarbejde i NATO, nationale opgaver i udlandet, øvelses- og uddannel-

sesvirksomhed, observatørtjeneste samt konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, som Danmark efter anmodning fra internationale organisationer mv., herunder FN og CSCE, har besluttet at deltage i, jf. Folketingstidende 1993-94, tillæg A, spalte 40. Efter bemærkningerne til bestemmelsen er den imidlertid ikke begrænset hertil, og bestemmelsen vil – inden for rammerne af grundlovens § 81 – også kunne bringes i anvendelse ved løsningen af andre opgaver, herunder også fremtidige opgaver affødt af den internationale udvikling. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at bemyndigelsen til forsvarsministeren i tilfælde, hvor magtanvendelse mod fremmed stat ud over selvforsvar er autoriseret, vil forudsætte Folketingets forudgående samtykke til den pågældende operation, jf. grundlovens § 19, stk. 2.

I forhold til de værnepligtiges værnepligtstjeneste sondres der mellem den første samlede tjeneste og den efterfølgende tjeneste.

Efter bemærkningerne til § 11, stk. 1, i lov om forsvarets personel vil personel indkaldt til første samlede tjeneste som værnepligtig i forbindelse med eventuel deltagelse i fredsskabende operationer på mandat fra FN eller CSCE få mulighed for at melde fra, jf. Folketingstidende 1993-94, tillæg A, spalte 41.

Det fremgår desuden af besvarelse af udvalgsspørgsmål nr. 5 og 7 samt samrådsspørgsmål c af den 23. november 1993 til forsvarsministeren, der er optrykt som bilag til udvalgsbetænkningen til lovforslaget, at tjeneste ved og udsendelse af styrker til fredsbevarende operationer vil blive søgt tilrettelagt således, at værnepligtige ikke anvendes under indkaldelse til første samlede tjeneste, jf. Folketingstidende 1993-94, betænkning over forslag til lov om ændring af lov om forsvarets personel, lov om hjemmeværnet, lov om statens uddannelsesstøtte og lov om værnepligtsorlov m.v., spalte 60 og 66.

Efter besvarelse af udvalgsspørgsmål nr. 5 og 7 til forsvarsministeren, der er optrykt som bilag til udvalgsbetænkningen til lovforslaget, vil værnepligtige i lighed med andet personel ikke blive udsendt til opgaver, som de ikke er uddannet til, jf. Folketingstidende 1993-94, betænkning over forslag til lov om ændring af lov om forsvarets personel, lov om hjemmeværnet, lov om statens uddannelsesstøtte og lov om værnepligtsorlov m.v., spalte 60.

Værnepligtige, der har aftjent første samlede tjeneste, vil efter hjemsendelsen herfra efter § 9, stk. 1, i lov om forsvarets personel kunne indkaldes til efterfølgende tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold og i katastrofetilfælde. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at der ved udtrykket »krig« forstås, at danske styrker i eller uden for riget er i væbnet konflikt, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 4975. Efter bemærkningerne til bestemmelsen forstås ved udtrykket »andre ekstraordinære forhold« en truende situation, hvor statens handlefrihed og sikkerhed er under en åbenbar militær trussel. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at udtrykket »andre ekstraordinære forhold« endvidere omfatter situationer, hvor statens sikkerhed og den offentlige sikkerhed eller statens interesser eller offentlige interesser direkte eller indirekte er truet, for eksempel som følge af et terrorangreb eller risiko herfor, og at der kan tænkes andre situationer. Efter bemærkningerne til bestemmelsen vil udtrykket »under krig eller andre ekstraordinære forhold« i øvrigt skulle fortolkes i takt med udviklingen i den sikkerhedspolitiske situation. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at ved udtrykket »katastrofetilfælde« forstås større katastrofer og ulykker, herunder også følger af krigs- eller terrorhandlinger.

2.1.2. Forsvarsministeriets overvejelser

Det følger af anden delaftale, at værnepligten kan være et væsentligt middel til at styrke Forsvarets operative evne, herunder særligt i forhold til at skabe militær robusthed i bemandingen på tværs af Forsvarets værn, samt at aftaleparterne er enige om at øge anvendelsen af værnepligtige i Forsvarets operative opgaveløsning.

Efter anden delaftale vil værnepligtige indgå i den operative opgaveløsning – også uden for Danmarks grænser i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark, herunder i rammen af NATO's kollektive afskrækkelse mv., og værnepligtige vil efter aftalen for eksempel kunne anvendes til at bemande Hærens 1. Brigade og det jordbaserede luftforsvar.

Det følger desuden af anden delaftale, at værnepligtige (såvel frivillige som tvangsindkaldte) vil kunne indgå i Forsvarets operative opgaveløsning. Efter anden delaftale vil udsendelse af værnepligtige basere sig på frivillighed. Det følger desuden af anden delaftale, at der i den aktuelle sikkerhedssituation ikke vurderes behov for, at andre end dem, der frivilligt vælger den type tjeneste, vil skulle udsendes. Det følger dog samtidig af anden delaftale, at i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation er aftaleparterne enige om, at forsvarsministeren vil kunne ændre på beslutningen om frivillighed i forhold til udsendelse.

Endeligt bemærkes det i anden delaftale, at det kun vil være professionelle soldater, og ikke værnepligtige, som beordres udsendt til andre typer af missioner i udlandet, som ikke kan henføres til forsvaret af Danmark eller NATO's kollektive afskrækkelse.

Værnepligtige vil efter de gældende regler på frivillig basis kunne udsendes i forbindelse med Forsvarets opgaver i udlandet, ligesom værnepligtige vil kunne beordres udsendt hertil, dog med undtagelse af fredsskabende operationer på mandat fra FN eller CSCE i forbindelse med aftjening af den første samlede tjeneste.

Det er Forsvarsministeriets opfattelse, at muligheden for at udsende værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret – uanset om der er tale om frivillighed eller ej – i overensstemmelse med anden delaftale fremadrettet bør afgrænses til de tilfælde, hvor tjenesten i udlandet skal foregå i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark, herunder i rammen af NATO's kollektive afskrækkelse m.v. Efter Forsvarsministeriets opfattelse bør disse afgrænsninger imidlertid ikke gøre sig gældende i forhold til værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Søværnet. Dette skal ses i lyset af, at den territoriale afgrænsning, hvorefter tjenesten skal foregå i NATO-lande, sjældent vil give mening for Søværnet, idet der oftest sejles i internationalt farvand.

Desuden er det Forsvarsministeriets opfattelse, at udsendelse af værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret, i overensstemmelse med anden delaftale fremadrettet bør baseres på frivillighed. Af hensyn til Forsvarets afvikling af værnepligtstjenesten samt Forsvarets planlægning af den operative opgaveløsning vil frivilligheden i praksis blive administreret på samme vis som indgåelse af frivillige aftaler om aftjening af værnepligtstjeneste, således at de værnepligtige, som ønsker at gøre tjeneste uden for landets grænser, indgår en frivillig aftale herom. Værnepligtige, der under værnepligtstjenesten måtte ændre holdning til at gøre tjeneste uden for landets grænser, således at de alligevel gerne vil dette, vil få lejlighed til at

indgå en frivillig aftale herom på dette tidspunkt. De værnepligtige vil forud for eventuel indgåelse af en sådan aftale modtage vejledning om, hvad de faktiske og retlige konsekvenser herved vil være.

Det er endvidere Forsvarsministeriets opfattelse, at der i overensstemmelse med anden del-aftale bør indføres mulighed for, at forsvarsministeren i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation skal kunne pålægge værnepligtige at gøre tjeneste i udlandet under forudsætning af, at tjenesten skal foregå i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark, herunder i rammen af NATO's kollektive afskrækkelse m.v.

Henset til, at der med anden del-aftale foreslås indført en anden afgrænsning i forhold til mulighederne for at udsende værnepligtige, er det Forsvarsministeriets opfattelse, at de nuværende begrænsninger i forarbejderne, hvorefter værnepligtige indkaldt til første samlede tjeneste i forbindelse med eventuel deltagelse i fredsskabende operationer på mandat fra FN eller CSCE vil få mulighed for at melde fra, samt at tjeneste ved og udsendelse af styrker til fredsbevarende styrker vil blive søgt tilrettelagt således, at værnepligtige ikke anvendes under indkaldelse til første samlede tjeneste, ikke vil være meningsfulde at videreføre.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at værnepligtige alene vil kunne forrette tjeneste uden for landets grænser i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark, dog således at dette ikke vil gælde for værnepligtige i Søværnet. Desuden foreslås det, at tjeneste uden for landets grænser for værnepligtige vil basere sig på frivillighed, men at forsvarsministeren i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation vil kunne pålægge værnepligtige at forrette tjeneste uden for landets grænser.

Den foreslåede ordning vil indebære, at det som det klare udgangspunkt vil være frivilligt for de værnepligtige, om de ønsker at forrette tjeneste uden for landets grænser i forbindelse med, at de aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret. Efter den foreslåede ordning vil forsvarsministeren imidlertid i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation kunne pålægge værnepligtige at forrette tjeneste uden for landets grænser. Der vil selvsagt foreligge en forværret sikkerhedspolitisk situation i tilfælde af krig, hvor danske styrker i eller uden for riget er i væbnet konflikt, eller ved andre ekstraordinære forhold, hvor statens sikkerhed og den offentlige sikkerhed direkte eller indirekte er truet. En forværret sikkerhedspolitisk situation vil imidlertid eksempelvis også kunne foreligge i situationer, hvor hybride hændelser i Danmark eller andre NATO-lande øges i intensitet og styrke, uden at der dog er tale om krig eller andre ekstraordinære forhold.

Den foreslåede ordning vil desuden indebære, at tjeneste uden for landets grænser – uanset om det er frivilligt eller efter pålæg – vil være afgrænset til de tilfælde, hvor tjenesten vil skulle foregå i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark, herunder i rammen af NATO's kollektive afskrækkelse m.v. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor Danmark stiller et dansk militært bidrag til rådighed for NATO's tilstedeværelse i andre NATO-lande. Det vil eksempelvis også kunne omfatte et bilateralt bidrag til et andet NATO-land, uanset om bidraget vil ske i regi af NATO. Bidraget vil dog skulle kunne henføres til forsvaret af Danmark.

Den foreslåede territoriale afgrænsning vil således indebære, at værnepligtige ikke vil kunne forrette tjeneste i lande, der ikke er medlem af NATO. Afgrænsningen er imidlertid ikke til

hinder for, at værnepligtige i forbindelse med tjenesten i et NATO-land midlertidigt vil kunne bevæge sig ind i lande, der ikke er medlem af NATO, såfremt Forsvarets operative opgaveløsning måtte tilsige dette, og så længe opgaveløsningen har en nær sammenhæng med den opgaveløsning, der danner baggrund for tjenesten i det pågældende NATO-land.

Den territoriale afgrænsning og formålsafgrænsningen vil imidlertid ikke finde anvendelse for værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Søværnet. Disse værnepligtige vil således fortsat kunne udsendes til tjeneste i internationalt farvand såvel som i territorialfarvande tilhørende ikke-NATO-lande, ligesom de vil kunne udsendes til tjeneste med et bredere formål, så længe det holdes inden for rammerne af grundlovens § 81.

Efter den foreslåede ordning vil værnepligtige – som hidtil – ikke blive udsendt til opgaver, som de ikke er uddannet til.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 3 og 4, og bemærkningerne hertil.

2.2. Modernisering af Forsvarets Dag m.v.

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Forsvarets Dag

Efter § 1, stk. 1, i værnepligtsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 225 af 13. marts 2006 med senere ændringer, er enhver dansk statsborger undergivet værnepligt (værnepligtig). Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at værnepligtslovens bestemmelser om værnepligtige finder anvendelse for alle uanset køn, jf. Folketingstidende 2024-25 (1. samling), tillæg A, L 221 som fremsat, side 19. Det indebærer bl.a., at værnepligtige efter værnepligtslovens § 13, stk. 1, 1. pkt., skal møde til Forsvarets Dag i det år, hvori de fylder 18 år, såfremt de har bopæl eller ophold her i landet.

Indholdet af Forsvarets Dag er nærmere reguleret i § 7, stk. 1, og kapitel III i værnepligtsloven og består for de værnepligtige af en række forskellige elementer.

Det følger af værnepligtslovens § 7, stk. 1, 1. pkt., at på Forsvarets Dag orienteres de værnepligtige om de forskellige tjenesteforhold samt muligheder for indkaldelse, uddannelse og ansættelse. Efter afsnit 2.1.2 i de almindelige bemærkninger til værnepligtsloven er det hensigten at give deltagerne en grundig præsentation af Forsvaret og redningsredskabet samt en orientering om Hjemmeværnet og det frivillige virke i redningsberedskabet, herunder Beredskabsstyrelsens frivillige indsatsstyrke, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 668. Det fremgår endvidere af de almindelige bemærkninger, at præsentationen bl.a. vil omfatte information om værnepligtstjeneste, ansættelses-, uddannelses- og karrieremuligheder, reaktionsstyrkekontrakter mv., samt at der i den udstrækning, den enkelte ønsker det, vil være mulighed for individuel vejledning.

Efter værnepligtslovens § 7, stk. 1, 2. pkt., gennemføres der på Forsvarets Dag tillige session, der bedømmer og udskriver de værnepligtige til værnepligtstjeneste.

Det er i en række bestemmelser i værnepligtsloven forudsat, at den bedømmelse, der skal foretages af den værnepligtige, er med henblik på at afklare den pågældendes egnethed til

værnepligtstjeneste. Til brug for sessionsbedømmelsen skal de værnepligtige efter værnepligtslovens § 14, stk. 1, 1. pkt., underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom de skal give de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at den fastslår, at pligten til at møde på session også omfatter en pligt til at lade sig undersøge samt til at give de oplysninger om uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten, jf. Folketingstidende 1979-80, tillæg A, spalte 2901-2902.

Efter værnepligtslovens § 14, stk. 1, 2. pkt., kan sessionen, hvis det skønnes nødvendigt for sessionsbehandlingen, afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges strafbare forhold og helbredsforhold og kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at inden sessionsbehandlingen udsendes bl.a. et helbredsspørgehæfte til alle værnepligtige, jf. Folketingstidende 1992-93, tillæg A, spalte 4325. Efter bemærkningerne til bestemmelsen indeholder hæftet en lang række spørgsmål, navnlig om den værnepligtiges helbredsmæssige forhold, som er relevante for bedømmelsen af egnetheden til værnepligtstjeneste, og i hæftet opfordres den værnepligtige til at underskrive en erklæring om, at han har besvaret de stillede spørgsmål så fyldestgørende og rigtigt som muligt, samt om han giver tilladelse til, at sessionslægen indhenter flere oplysninger om hans helbredstilstand fra læger/sygehuse, hvis det skønnes nødvendigt. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at den er udfærdiget på baggrund af en henstilling fra Justitsministeriet om, at der på områder, hvor en myndighed som led i sin virksomhed jævnligt skal indhente oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder om enkeltpersoners rent private forhold uden, at der er tale om ansøgningssager, og uden at samtykke i alle tilfælde kan opnås under hensyn til sagsforholdets karakter, bør tilvejebringes udtrykkelig hjemmel til at indhente oplysninger uden samtykke. Efter bemærkningerne til bestemmelsen foreligger der i de fleste tilfælde et skriftligt samtykke fra den værnepligtige til at indhente oplysninger, og såfremt der ikke foreligger et samtykke, søger sessionen at opnå et samtykke. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at det ikke er hensigten med lovforslaget at ændre denne praksis.

Derudover fremgår det af bemærkningerne til værnepligtslovens § 4 b, at en straffet værnepligtig over for statsamtet kan begære, at sessionen allerede ved den ordinære sessionsbehandling skal tage stilling til, hvorvidt udelukkelse på grund af straf skal finde sted eller ej, jf. lovens § 13, stk. 3, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 17. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at sessionen i givet fald med hjemmel i lovens § 14, stk. 1, 2. pkt., vil indhente de fornødne oplysninger til brug for behandling af udelukkelsessagen.

I dag er store dele af den forudgående sessionsbehandling digitaliseret. Det omtalte helbredsspørgehæfte er således et elektronisk helbredsspørgeskema, der udfyldes og indsendes digitalt af den værnepligtige forud for Forsvarets Dag. Sessionen vil på baggrund af de oplysninger, der er indhentet om den værnepligtige forud for Forsvarets Dag, kunne træffe afgørelse om, at den pågældende er uegnet til værnepligtstjeneste uden fremmøde på Forsvarets Dag.

På baggrund af sessionsbedømmelsen udskriver sessionen værnepligtige til værnepligtstjeneste. Udskrivelsen omfatter alle værnepligtige, der ikke findes at have sådanne svagheder eller mangler, at de varigt er uegnede til al værnepligtstjeneste, ligesom sessionen inddeler de udskrevne værnepligtige i egnede og begrænset egnede, jf. værnepligtslovens § 18, stk. 1.

De udskrevne værnepligtige trækker efter værnepligtslovens § 20 et lodtrækningsnummer på sessionen til brug ved fordelingen, jf. kapitel IV. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at den omhandler den lodtrækning, som er afgørende for den senere fordeling af værnepligtige efter værnepligtslovens § 23, jf. Folketingstidende 1979-80, tillæg A, spalte 2903.

Forsvarsministeren fastsætter efter værnepligtslovens § 7, stk. 1, 3. pkt., regler for afholdelsen af Forsvarets Dag, herunder for sessionernes forretningsgang, ligesom forsvarsministeren efter lovens § 17, stk. 1, fastsætter nærmere regler om afholdelse af Forsvarets Dag, herunder om sessionens bedømmelse af de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste og om udskrivningen. Bemyndigelserne er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 66 af 11. januar 2017 om Forsvarets Dag, herunder session og indkaldelse til værnepligtstjeneste mv., ligesom indholdet af værnepligtslovens § 14, stk. 1, 1. pkt., er nærmere beskrevet i bekendtgørelsen.

En værnepligtig, som efter værnepligtslovens § 13 er pålagt at møde til Forsvarets Dag, og som uden lovligt forfald udebliver herfra, kan ved politiets hjælp fremstilles for Forsvarets Dag, herunder sessionen, jf. lovens § 16. Den pågældende kan endvidere straffes for udeblivelsen med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, jf. værnepligtslovens § 34. Derudover kan den værnepligtige efter værnepligtslovens § 34 straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, såfremt den pågældende til brug for sessionsbedømmelsen ikke vil underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art eller ikke vil give de oplysninger om sine uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten.

Efter værnepligtslovens § 9, stk. 1, 1. og 2. pkt., kan sessionens afgørelser om en persons egnethed til værnepligtstjeneste indbringes for Værnepligtsnævnet. Indbringelse for Værnepligtsnævnet kan dog først finde sted, når sessionens afgørelse om en persons egnethed har været behandlet på en efterfølgende uafhængig session. Værnepligtsnævnet afgør efter værnepligtslovens § 11, stk. 1, nr. 3, klager over sessionsafgørelser om en persons egnethed til værnepligtstjeneste efter lovens § 7.

Det følger af værnepligtslovens § 12, stk. 2, at forsvarsministeren fastsætter regler for Værnepligtsnævnets virksomhed. Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 1371 af 9. december 2007 om Værnepligtsnævnet. Efter bekendtgørelsens § 8, stk. 1 og 2, kan Værnepligtsnævnet eller formanden på nævnets vegne beslutte, at der skal indhentes en socialrapport til belysning af den værnepligtiges forhold, ligesom Værnepligtsnævnet eller formanden på nævnets vegne i øvrigt kan indhente oplysninger, hvor det skønnes hensigtsmæssigt.

2.2.1.2. Fordeling af de udskrevne værnepligtige m.v.

Værnepligtsloven indeholder – foruden bestemmelser om indholdet af Forsvarets Dag – bl.a. bestemmelser om indgåelse af frivillig aftale om aftjening af værnepligtstjeneste efter værnepligtslovens § 21 samt om fordeling af de udskrevne værnepligtige efter lovens §§ 22 og 23.

Det følger af værnepligtslovens § 21, at forsvarsministeren kan bestemme, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab, uanset den i lovens § 18, stk. 1, 2. pkt., nævnte inddeling og udfaldet af den i lovens § 20 nævnte lodtrækning, kan indgå aftale om at blive indkaldt forud for øvrige værnepligtige. Det fremgår af afsnit 4 i de almindelige bemærkninger til værnepligtsloven, at der i begrebet "frivillig værnepligt" ligger, at den udskrevne værnepligtige over for fordelingsmyndigheden

giver afkald på fritagelsesmuligheden ved indgåelse af en aftale om værnepligt, jf. Folketingstidende 1979-80, tillæg A, spalte 2896. Fordelingsmyndigheden giver til gengæld efter de almindelige bemærkninger tilsagn om at indkalde den værnepligtige på det tidspunkt og på det sted, som han selv har ønsket, samt at det med værnepligtslovens § 21 markeres, at ordningen hviler på en aftale mellem den værnepligtige og fordelingsmyndigheden. Det fremgår endvidere af afsnit 2.1.2 i de almindelige bemærkninger til værnepligtsloven, at det er hensigten, at mænd, der har indgået aftale om "frivillig værnepligt", gives en kortere fortrydelsesret, således at deltagere i Forsvarets Dag, der eksempelvis indgår en aftale på selve dagen, har mulighed for efterfølgende at annullere den indgåede aftale, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 668. I dag gives værnepligtige en fortrydelsesret på fire uger fra aftalens underskrivelse, hvorefter aftalen ikke kan opsiges af den værnepligtige. Værnepligtslovens § 21 er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 67 af 11. januar 2017 om fordeling af udskrevne værnepligtige og behandling af oplysninger om udskrevne værnepligtiges strafbare forhold mv.

Efter værnepligtslovens § 22 fordele forsvarsministeren de udskrevne værnepligtige til forsvaret og til redningsberedskabet og fastsætter regler om fordeling af de værnepligtige efter lovens § 23. Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 67 af 11. januar 2017 om fordeling af udskrevne værnepligtige og behandling af oplysninger om udskrevne værnepligtiges strafbare forhold mv.

Det følger af værnepligtslovens § 23, stk. 1, at de udskrevne værnepligtige, der har indgået aftale om indkaldelse efter lovens § 21, fordeles forlods i overensstemmelse med deres ønsker om særligt mødetidspunkt og mødested. Herefter foretages fordelingen efter værnepligtslovens § 23, stk. 2, således, at værnepligtige, der er udskrevet som egnede, udtages frem for værnepligtige, der er udskrevet som begrænset egnede, og således, at de lavere lodtrækningsnumre inden for hver af disse kategorier udtages frem for de højere. I tilfælde, hvor der ikke er tilstrækkeligt med frivillige, der har indgået aftale om at aftjene værnepligtstjeneste, vil værnepligtige således kunne tvangsindkaldes til at skulle aftjene værnepligtstjeneste på baggrund af fordelingen efter værnepligtslovens § 23, stk. 2.

2.2.1.3. Ændrede helbredskrav til militært personel, herunder værnepligtige

Forsvaret har i 2025 indført ændrede helbredskrav til militært personel med henblik på at sikre, at helbredskraverne i højere grad tager udgangspunkt i Forsvarets operative behov og opgaver, samt at flere kan gøre tjeneste i Forsvaret. Det indebærer bl.a., at stillinger til værnepligtige pr. maj 2025 er blevet opdelt i forskellige kategorier, hvortil der gælder differentierede helbredskrav alt efter, hvilken funktion de skal bestride i Forsvaret. Som følge heraf foretages der en yderligere lægeundersøgelse og en psykologisk robusthedsscreening af værnepligtige, der ønsker at indgå aftale om at aftjene værnepligtstjeneste i Forsvaret i stillinger, hvortil der gælder særlige helbredskrav. Den psykologiske robusthedsscreening indeholder bl.a. spørgsmål med henblik på at afklare, om den værnepligtige har den nødvendige mentale robusthed, der skal til for at løse de mere operativt funderede opgaver. Det er frivilligt for den værnepligtige at møde og medvirke hertil, og den værnepligtige kan således hverken afhentes af politiet eller straffes for manglende fremmøde og medvirken.

Værnepligtige, der vurderes ikke at kunne bestride en værnepligtsstilling, hvortil der gælder særlige helbredskrav, vil fortsat kunne aftjene værnepligtstjeneste i en anden stilling under

forudsætning af, at den pågældende er udskrevet til værnepligtstjeneste efter værnepligtslovens § 18, og at der er ledige værnepligtsstillinger.

2.2.2. Forsvarsministeriets overvejelser

Det følger af anden delaftale, at aftaleparterne er enige om at modernisere Forsvarets Dag, således at der mere omkostningseffektivt kan rummes et øget antal unge, samt at alle uanset køn skal deltage ved fremmøde på Forsvarets Dag. Desuden følger det af anden delaftale, at de værnepligtige på Forsvarets Dag orienteres om de forskellige værnepligtslinjer samt muligheder for uddannelse og ansættelse.

Det er Forsvarsministeriets opfattelse, at det i overensstemmelse med anden delaftale ved en modernisering af Forsvarets Dag er afgørende, at de værnepligtige fortsat får en god forståelse for Forsvarets og Beredskabsstyrelsens arbejde samt et grundigt indblik i de forskellige muligheder, der er for at aftjene værnepligtstjeneste. Efter Forsvarsministeriets opfattelse vil en styrkelse af orienteringen af de værnepligtige medvirke til, at såvel Forsvaret som Beredskabsstyrelsen i videst muligt omfang kan opretholde en høj frivillighedsprocent blandt værnepligtige, der skal aftjene værnepligtstjeneste, ligesom det generelt vil kunne styrke rekrutteringen til Forsvaret og Beredskabsstyrelsen. Moderniseringen af Forsvarets Dag vil således skulle understøtte den politiske ambition i anden delaftale om, at det nødvendige antal værnepligtige skal rekrutteres af frivillighedens vej, samt at der til det formål skal igangsættes en ambitiøs og målrettet rekrutteringsindsats med dette sigte.

Moderniseringen af Forsvarets Dag har efter anden delaftale derudover også til formål at gøre afholdelsen heraf mere omkostningseffektiv. Dette skal efter Forsvarsministeriets opfattelse bl.a. ses i lyset af, at indførelsen af fuld ligestilling mellem kvinder og mænd i relation til værnepligt samt ændrede helbreds krav for aftjening af værnepligtstjeneste i Forsvaret indebærer et stort ressourcetræk i forhold til afholdelsen af Forsvarets Dag.

Der er således på baggrund af anden delaftale og aftale om fuld ligestilling i værnepligten under forsvarsforliget 2024-2033 med lov nr. 715 af 20. juni 2025 indført fuld ligestilling mellem kvinder og mænd i relation til værnepligt. Det indebærer bl.a., at der sker omkring en fordobling af antallet af unge, der forpligtes til at møde til og deltage i Forsvarets Dag, og som dermed bl.a. vil skulle gennemgå lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art med henblik på at afklare den enkeltes egnethed til værnepligtstjeneste.

Samtidig er det i forbindelse med anden delaftale besluttet, at de helbredsmæssige egnethedskriterier for aftjening af værnepligtstjeneste skal være tidssvarende og ikke ligge unge unødigt til last, samt at helbreds kravene på den baggrund lempes, således at det bliver lettere for den enkelte at aftjene værnepligtstjeneste. Derudover er det med anden delaftale – som beskrevet i afsnit 2.1 ovenfor – besluttet at øge anvendelsen af værnepligtige i Forsvarets operative opgaveløsning. Disse beslutninger danner bl.a. baggrunden for indførelsen af de ovennævnte ændrede helbreds krav for de værnepligtige, der skal aftjene værnepligtstjeneste i Forsvaret, samt at det for visse af stillingerne er nødvendigt at foretage en yderligere lægeundersøgelse samt en robusthedsscreening. Ændrede operative behov og opgaver samt ændrede kriterier for egnethed til værnepligtstjeneste vil således forudsætte væsentlige andre krav i forhold til typen og omfanget af de lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, der er nødvendige for at kunne erklære den værnepligtige egnet til værnepligtstjeneste.

Samlet set stiller ovenstående øgede krav til en mere smidig og omkostningseffektiv afholdelse af Forsvarets Dag.

I dag er de nærmere elementer af Forsvarets Dag samt rækkefølgen heraf detaljeret reguleret i værnepligtsloven samtidig med, at værnepligtsloven som det klare udgangspunkt forudsætter, at alle værnepligtige deltager i alle elementerne af Forsvarets Dag, herunder orientering, lægeundersøgelser m.v. samt lodtrækning. Den detaljerede regulering har således indebåret, at det eksempelvis ikke har været muligt at differentiere i forhold til antallet af værnepligtige, der på Forsvarets Dag skal gennemgå lægeundersøgelser m.v.

Derudover gør den teknologiske udvikling det løbende muligt i højere grad at anvende digitale løsninger i forhold til de forskellige elementer, der er en del af Forsvarets Dag. Eksempelvis understøtter udviklingen, at det vil være muligt som en del af egnethedsvurderingen at gennemføre kognitive tests af den værnepligtige digitalt hjemmefra.

For at understøtte en mere smidig og omkostningseffektiv afholdelse af Forsvarets Dag, som samtidigt fastholder, at de værnepligtige får en indføring i Forsvarets og Beredskabsstyrelsens arbejde, er det Forsvarsministeriets opfattelse, at der bør skabes mere fleksible juridiske rammer for afholdelsen af Forsvarets Dag. En sådan fleksibilitet i de juridiske rammer vil efter Forsvarsministeriets opfattelse kunne opnås ved at indføre bemyndigelsesbestemmelser i værnepligtsloven, således at de nærmere rammer kan udmøntes i bekendtgørelser. Dette vil også sikre, at der ved behov hurtigere og mere smidigt kan foretages de nødvendige ændringer og justeringer.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde, og at forsvarsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer.

Forsvarets Dag vil efter den foreslåede ordning blive afholdt både digitalt og ved fysisk fremmøde, således at den digitale del af Forsvarets Dag gennemføres af den værnepligtige derhjemme, mens den fysiske del af Forsvarets Dag gennemføres ved, at den værnepligtige fremmøder på et af rekrutteringscentrene.

Forsvarsministeren vil ved anvendelsen af den foreslåede bemyndigelse fastsætte regler om indholdet af Forsvarets Dag, og der vil således i medfør heraf blive fastsat, hvilke elementer, der vil udgøre indholdet af Forsvarets Dag, herunder hvilke af elementerne, der vil indgå i henholdsvis den digitale og fysiske del af Forsvarets Dag.

Det forudsættes, at der i medfør af den foreslåede bestemmelse vil blive fastsat regler om, at Forsvarets Dag som minimum vil bestå af elementerne orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer. Det vil endvidere fremgå af de regler, der udstedes i medfør af den foreslåede bestemmelse, hvilke af disse elementer der vil indgå i henholdsvis den digitale og fysiske del af Forsvarets Dag. Det forudsættes imidlertid, at det – i overensstemmelse med anden delaftale – vil blive fastsat,

at der som en del af den fysiske del af Forsvarets Dag vil skulle ske orientering og vejledning af de værnepligtige om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil samt om mulighederne for uddannelse, ansættelse og frivillig tjeneste i relation til eksempelvis Forsvaret, Hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen. Derudover vil det fremgå af de regler, der udstedes i medfør af den foreslåede bestemmelse, hvad de enkelte elementer af Forsvarets Dag for de værnepligtige mere detaljeret vil bestå af.

I medfør af den foreslåede bestemmelse vil der eksempelvis kunne fastsættes regler om, at indholdet af den digitale del af Forsvarets Dag vil bestå af, at de værnepligtige vil gennemgå en indledningsvis vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste. Der vil eksempelvis også i medfør af den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler om, at der som en del af den fysiske del af Forsvarets Dag vil blive foretaget en yderligere egnethedsvurdering af den værnepligtige. I medfør af den foreslåede bestemmelse vil der desuden eksempelvis kunne fastsættes regler om, hvilke lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, som vil indgå i egnethedsvurderingen, ligesom der vil kunne fastsættes regler om differentierede undersøgelser eller prøver med henblik på vurdering af, om den værnepligtige vil kunne indgå i den operative opgaveløsning i forbindelse med national eller international tjeneste.

Den foreslåede bestemmelse vil imidlertid ikke være begrænset til de ovennævnte elementer af Forsvarets Dag, og der vil således eksempelvis kunne fastsættes regler om, at der som en del af Forsvarets Dag vil kunne gennemføres andre prøver, der ikke knytter sig til selve egnethedsvurderingen af den værnepligtige. Det vil eksempelvis kunne være at afprøve den værnepligtiges grundlæggende IT-viden med henblik på at vurdere, om den værnepligtige vil kunne aftjene værnepligtstjeneste som cyberværnepligtig.

Som hidtil vil det være værnepligtige, der har bopæl eller ophold her i landet, som vil skulle møde til og deltage i Forsvarets Dag i det år, hvori de fylder 18 år. Det foreslås imidlertid, at forsvarsministeren bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om bl.a. pligten for de værnepligtige til at møde til og deltage i Forsvarets Dag.

Forsvarsministeren vil ved anvendelsen af den foreslåede bemyndigelse eksempelvis kunne fastsætte nærmere regler om, i hvilket omfang værnepligtige vil være pligtige til at møde til og deltage i både den digitale og fysiske del af Forsvarets Dag.

I medfør af den foreslåede bestemmelse vil forsvarsministeren således eksempelvis kunne fastsætte regler om, at værnepligtige, der på baggrund af den forventede indledningsvis vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste ved den digitale del af Forsvarets Dag vurderes uegnede til værnepligtstjeneste, ikke vil have pligt til også at møde til og deltage i den fysiske del af Forsvarets Dag. Det vil omfatte værnepligtige, hvor det på baggrund af deres helbreds-mæssige forhold eller kognitive evner ikke vil være meningsfuldt med et krav om deltagelse på den fysiske del af Forsvarets Dag. Det forudsættes, at der – i overensstemmelse med anden delaftale – vil blive fastsat regler om, at alle andre vil have mødepligt til den fysiske del af Forsvarets Dag med henblik på at deltage i orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil samt om mulighederne for uddannelse, ansættelse og frivillig tjeneste i relation til eksempelvis Forsvaret, Hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen. Forsvarsministeren vil i medfør af den foreslåede bestemmelse eksempelvis også kunne fastsætte regler om, at det alene vil være de værnepligtige, der melder sig frivilligt, eller som tildeles et lavt lodtrækningsnummer, som vil skulle deltage i egnethedsvurderingen på den fysiske del af Forsvarets Dag.

Efter den foreslåede ordning vil værnepligtige, der er pålagt at møde til og deltage i den fysiske del af Forsvarets Dag, og som uden lovligt forfald udebliver herfra, ligesom i dag kunne fremstilles for Forsvarets Dag, herunder sessionen, ved politiets hjælp. Derimod vil politiet ikke kunne afhente værnepligtige, som ikke måtte gennemføre den digitale del af Forsvarets Dag hjemmefra. De værnepligtige, der ikke gennemfører den digitale del af Forsvarets Dag hjemmefra, vil i stedet kunne straffes med bøde eller fængsel for manglende deltagelse heri efter værnepligtslovens § 34, ligesom de også efter værnepligtslovens § 13, stk. 2, vil kunne få pålæg om at gennemføre den digitale del af Forsvarets Dag som led i det fysiske fremmøde på Forsvarets Dag.

Det foreslås endvidere, at forsvarsministeren efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fordeler de udskrevne værnepligtige, samt at forsvarsministeren efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fastsætter regler om fordelingen af de udskrevne værnepligtige. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at indgå aftale om at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab i overensstemmelse med deres ønsker om mødetidspunkt og mødested, kan indkaldes forud for øvrige værnepligtige.

Forsvarsministeren vil ved anvendelsen af den foreslåede bemyndigelse fastsætte regler om, hvorledes værnepligtige, der er udskrevet til værnepligtstjeneste, skal fordeles til Forsvaret og Beredskabsstyrelsen, herunder hvorledes de værnepligtige skal prioriteres indkaldt.

I medfør af den foreslåede bestemmelse vil forsvarsministeren eksempelvis kunne fastsætte regler om, at en udskreven værnepligtig, der indgår aftale om at aftjene værnepligtstjeneste, prioriteres først i forbindelse med fordelingen til værnepligtstjeneste. Forsvarsministeren vil i medfør af den foreslåede bestemmelse eksempelvis også kunne fastsætte regler om, at udskrevne værnepligtige, der indgår aftale om at aftjene værnepligtstjeneste som løjtnant i Forsvaret, ikke vil indgå i fordelingen til at aftjene værnepligtstjeneste ved de øvrige steder. Værnepligtige, der ønsker at indgå aftale om at aftjene værnepligtstjeneste, vil forud for eventuel indgåelse af en sådan aftale modtage vejledning om, hvad de faktiske og retlige konsekvenser herved vil være.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1-13 og 15-21, og bemærkningerne hertil.

2.3. Deltagelse i lægeundersøgelser m.v. efter Forsvarets Dag og under værnepligtstjenesten

2.3.1. Gældende ret

Det følger af værnepligtslovens § 15, stk. 1, at sessionen kan pålægge en værnepligtig, der møder for sessionen, og som ikke findes egnet til værnepligtstjeneste, fordi den pågældende 1) endnu ikke er tilstrækkeligt udviklet, 2) lider af en midlertidig svaghed eller 3) ikke har forevist dokumentation for en påstået eller formodet svaghed eller sygdom, at møde for en senere session.

Efter værnepligtslovens § 15, stk. 2, kan en værnepligtig, der har modtaget pålæg efter stk. 1, kræve at blive endeligt sessionsbehandlet inden udgangen af året efter det år, i hvilket den pågældende er mødt for sessionen første gang. Er grunden til, at den værnepligtige ikke er fundet egnet til værnepligtstjeneste, den i stk. 1, nr. 3, anførte, og har den pågældende ved

en senere session fortsat ikke fremvist dokumentation, kan den værnepligtige dog først kræve at blive endeligt sessionsbehandlet ved den første session i det følgende år, jf. værnepligtslovens § 15, stk. 3. Det følger af værnepligtslovens § 15, stk. 4, at for den værnepligtige, der er mødt for sessionen, inden pligten hertil er indtrådt efter lovens § 13, stk. 1, regnes fristerne først fra det år, i hvilket sessionsmødepligten indtræder.

Det følger desuden af værnepligtslovens § 15, stk. 5, at værnepligtige, der efter tidligere at være udskrevet er blevet erklæret for tiden uegnede, ikke efter stk. 1 kan pålægges at møde i et senere sessionshalvår.

Værnepligtige, der efter værnepligtslovens § 15 pålægges på ny at møde for sessionen, vil efter værnepligtslovens § 14, stk. 1, 1. pkt., til brug for sessionsbedømmelsen skulle underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom de vil skulle give de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at den fastslår, at pligten til at møde på session også omfatter en pligt til at lade sig undersøge samt til at give de oplysninger om uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten, jf. Folketingstidende 1979-80, tillæg A, spalte 2901-2902.

Det følger desuden af værnepligtslovens § 14, stk. 1, 2. pkt., at sessionen, hvis det skønnes nødvendigt for sessionsbehandlingen, kan afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges strafbare forhold og helbredsforhold og kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at den er udfærdiget på baggrund af en henstilling fra Justitsministeriet om, at der på områder, hvor en myndighed som led i sin virksomhed jævnligt skal indhente oplysninger fra andre forvaltningsmyndigheder om enkeltpersoners rent private forhold uden, at der er tale om ansøgningssager, og uden at samtykke i alle tilfælde kan opnås under hensyn til sagsforholdets karakter, bør tilvejebringes udtrykkelig hjemmel til at indhente oplysninger uden samtykke. Efter bemærkningerne til bestemmelsen foreligger der i de fleste tilfælde et skriftligt samtykke fra den værnepligtige til at indhente oplysninger, og såfremt der ikke foreligger et samtykke, søger sessionen at opnå et samtykke. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at det ikke er hensigten med lovforslaget at ændre denne praksis.

Værnepligtige kan efter værnepligtslovens § 34 straffes for overtrædelse af lovens § 14, stk. 1, og pålæg meddelt i medfør af lovens § 15, stk. 1, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Værnepligtsloven indeholder ikke derudover bestemmelser om, at værnepligtige efter Forsvarets Dag kan pålægges på ny at møde for sessionen. Der findes heller ikke i lov om forsvarets personel eller beredskabsloven, der regulerer forhold knyttet til værnepligtstjenesten for værnepligtige i henholdsvis Forsvaret og Beredskabsstyrelsen, bestemmelser, hvorefter værnepligtige kan pålægges at møde for sessionen under aftjeningen af værnepligtstjenesten med henblik afklaring af den værnepligtiges fortsatte egnethed til værnepligtstjeneste.

I § 21 i bekendtgørelse nr. 66 af 11. januar 2017 om Forsvarets Dag, herunder session og indkaldelse til værnepligtstjeneste mv., beskrives de situationer, hvor sessionen kan behandle de værnepligtiges egnethed under aftjeningen af værnepligtstjenesten i bl.a. Forsvaret og Beredskabsstyrelsen. Bekendtgørelsen fastsætter imidlertid ikke – i overensstemmelse med ovenstående – en pligt for de værnepligtige til møde for sessionen med henblik på at gennemgå lægeundersøgelser m.v.

Efter værnepligtslovens § 26, stk. 2, er værnepligtige, der møder til værnepligtstjeneste, pligtige til at lade sig vaccinere mod epidemiske sygdomme. Forsvarsministeren bestemmer, hvilke sygdomme der er omfattet af 1. punktum, og fastsætter regler om udførelse af vaccinationerne. Bemyndigelsen er ikke på nuværende tidspunkt udmøntet.

2.3.2. Forsvarsministeriets overvejelser

Med anden delaftale er der – som beskrevet i afsnit 2.1 ovenfor – besluttet en styrkelse af værnepligten, som bl.a. indebærer, at værnepligtige i højere grad end i dag vil indgå i Forsvarets operative opgaveløsning, herunder også uden for Danmarks grænser.

Derudover er stillinger til værnepligtige – som beskrevet i afsnit 2.2 ovenfor – blevet opdelt i forskellige kategorier, hvortil der gælder differencerede helbredskrav for de værnepligtige alt efter, hvilken funktion de skal bestride i Forsvaret.

Det indebærer efter Forsvarsministeriets opfattelse et afledt behov for at ændre på de eksisterende muligheder for at pålægge de værnepligtige efter Forsvarets Dag og under aftjeningen af værnepligtstjenesten at lade sig undersøge med henblik på en vurdering af deres fortsatte egnethed til værnepligtstjeneste. Efter Forsvarsministeriets opfattelse indebærer det også et behov for at ændre på reguleringen af de værnepligtiges pligt til at lade sig vaccinere i forbindelse med aftjening af værnepligtstjeneste.

Et behov for at pålægge en værnepligtig at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering efter Forsvarets Dag kan eksempelvis opstå i tilfælde, hvor der går lang tid fra den egnethedsvurdering, som den værnepligtige har fået foretaget i forbindelse med Forsvarets Dag til, at den pågældende skal påbegynde værnepligtstjenesten. Det er således ikke unormalt, at der går op til 1,5 år fra, den værnepligtige indgår en aftale om at aftjene værnepligtstjeneste til, den pågældende skal møde til den første samlede tjeneste. Derudover kan værnepligtige eksempelvis i særlige tilfælde få udsat mødepligten til værnepligtstjenesten i medfør af værnepligtslovens kapitel VI, hvilket kan bevirke, at der kan gå en årrække, førend den værnepligtige skal møde hertil. I disse perioder kan der opstå forhold såsom sygdomme eller skader, der ændrer på den værnepligtiges fortsatte egnethed til værnepligtstjeneste og dermed de helbredsmæssige forudsætninger, som den værnepligtige har for bestride en bestemt funktion.

I sådanne tilfælde kan det dermed være relevant at pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering, idet det ellers først vil være i forbindelse med mødet til tjenesten, at det vil vise sig, at den værnepligtige eventuelt ikke vil have de rette helbredsmæssige forudsætninger for at bestride en bestemt funktion. Efter Forsvarsministeriets opfattelse er der i den henseende et hensyn at tage til den værnepligtige selv for at undgå, at den pågældende eksempelvis får skader under aftjeningen af værnepligtstjenesten. Derudover er der efter Forsvarsministeriets opfattelse ligeledes et hensyn at tage til Forsvarets afvikling af værnepligtstjenesten samt Forsvarets planlægning af den operative opgaveløsning. Der vil således kunne opstå ledige pladser på værnepligtsholdene, fordi de pågældende eksempelvis må hjemsendes på mødedagen eller kort derefter.

Derudover kan der være tilfælde, hvor der under værnepligtstjenesten viser sig behov for at pålægge en værnepligtig at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering.

Det kan eksempelvis være i tilfælde, hvor den værnepligtige bliver syg eller kommer til skade. Det kan eksempelvis også være i tilfælde, hvor den værnepligtige – som beskrevet i afsnit 2.1 ovenfor – vil skulle forrette tjeneste uden for landets grænser, og hvor der som en del af vurderingen af den værnepligtiges egnethed kan være behov for at foretage en tandundersøgelse forud for afrejse for at forebygge, at den værnepligtige får tandsygdomme, og hvor der ikke vil være den samme adgang til tandlægebehandling.

Med henblik på at sikre, at den pågældende vil have de rette helbredsmæssige forudsætninger for at bestride en bestemt funktion, vil det således i sådanne tilfælde være relevant at pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering. Det er Forsvarsministeriets opfattelse, at der i den henseende er et hensyn at tage til den værnepligtige selv for at undgå, at den pågældendes sygdom eller skade forværres samt for at undgå, at den pågældende eventuelt måtte befinde sig i et område, hvor det kan vise sig vanskeligt at få den rette behandling. Derudover er der efter Forsvarsministeriets opfattelse ligeledes et hensyn at tage til Forsvarets operative opgaveløsning, idet de værnepligtige – som nævnt ovenfor – vil indgå heri, hvilket stiller krav om, at det sikres, at de værnepligtige har de rette helbredsmæssige forudsætninger for at kunne løse de opgaver, der forventes af dem.

Det er endvidere Forsvarsministeriets opfattelse, at anvendelsesområdet for den nuværende bestemmelse i værnepligtsloven om pligt til at lade sig vaccinere bør tydeliggøres, således at det tydeligt vil fremgå af bestemmelsen, at den både vil finde anvendelse forud for første mødedag og i forbindelse med aftjeningen af værnepligtstjenesten. Bestemmelsen er efter Forsvarsministeriets opfattelse af særligt bebyrdende karakter, hvorfor der ud fra et retssikkerhedshensyn bør ske en tydeliggørelse heraf.

Af hensyn til personellet's sikkerhed og sundhed samt Forsvarets operative opgaveløsning er det Forsvarsministeriets opfattelse, at bestemmelsens anvendelsesområde desuden bør udvides til smitsomme sygdomme, således at pligten til at lade sig vaccinere ikke kun omfatter epidemiske sygdomme, som det er tilfældet i dag. Det kan eksempelvis få vidtrækkende konsekvenser for Forsvarets operative opgaveløsning, hvis en større del af personellet, mens de forretter tjeneste uden for landets grænser, smittes med alvorlig sygdom. Det vil også kunne forebygge alvorlige sygdomme i situationer, hvor mange er samlet på samme sted, og hvor der herved kan være risiko for hurtig smittespredning. I sådanne tilfælde vil praktiske og logistiske foranstaltninger kunne vise sig utilstrækkelige. Det kan eksempelvis også få vidtrækkende konsekvenser for den enkelte, hvis vedkommende smittes med alvorlig sygdom samtidig med, at den pågældende befinder sig i et område uden for landets grænser, hvor der ikke vil være den samme adgang til behandling. Disse konsekvenser kan således efter Forsvarsministeriets opfattelse gøre sig gældende, uanset om sygdommen kategoriseres som en epidemisk sygdom.

Det bemærkes, at værnepligtsloven som udgangspunkt alene regulerer forhold, der er knyttet til forløbet frem til eventuel værnepligtstjeneste påbegyndes, mens det bl.a. er lov om forsvarrets personel og beredskabsloven, der regulerer forhold knyttet til selve aftjeningen af tjenesten. Vurdering af de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste er imidlertid et forhold, der både knytter sig til forløbet forud for eventuel påbegyndelse af værnepligtstjeneste og under aftjening af tjenesten. Med henblik på at undgå, at der vil opstå behov for dobbeltregulering om de samme forhold i de respektive love, er det Forsvarsministeriets opfattelse, at pålæg om at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering alene bør reguleres i

værnepligtsloven. Det samme gør sig efter Forsvarsministeriets opfattelse gældende i forhold til muligheden for at vaccinere værnepligtige mod smitsomme sygdomme.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering efter Forsvarets Dag, hvis 1) den værnepligtige ikke kunne egnethedsvurderes på Forsvarets Dag, 2) den værnepligtige har fået udsat mødepligten i medfør af §§ 27, 28 eller § 30 a, eller 3) der forud for mødet til værnepligtstjenesten er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten.

Den foreslåede ordning vil indebære, at sessionen – som hidtil – vil kunne pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering efter Forsvarets Dag, hvis den værnepligtige ikke vil kunne egnethedsvurderes på Forsvarets Dag. Der vil således være tale om værnepligtige, der har været mødt til Forsvarets Dag med henblik på at deltage heri, men som sessionen har vurderet ikke kunne egnethedsvurderes. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor den værnepligtige lider af en midlertidig sygdom eller skade, eller hvor den værnepligtige ikke har forevist dokumentation for en påstået eller formodet sygdom eller skade.

Som noget nyt vil den foreslåede ordning indebære, at sessionen vil kunne pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering efter Forsvarets Dag, hvis den værnepligtige har fået udsat mødepligten til værnepligtstjenesten i medfør af værnepligtslovens §§ 27, 28 eller § 30 a. I disse tilfælde vil der således være tale om værnepligtige, der tidligere har fået foretaget en egnethedsvurdering, og som enten har indgået aftale om at aftjene værnepligtstjeneste eller er blevet tvangsindkaldt hertil, men som efterfølgende har fået udsat mødepligten.

Den foreslåede ordning vil desuden som noget nyt indebære, at sessionen vil kunne pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering efter Forsvarets Dag, hvis der forud for mødet til værnepligtstjenesten er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten. Der vil således være tale om værnepligtige, der tidligere har fået foretaget en egnethedsvurdering, og som enten har indgået aftale om at aftjene værnepligtstjeneste eller er blevet tvangsindkaldt hertil. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor den værnepligtige kontakter myndigheden og oplyser, at den pågældende har pådraget sig en skade, og hvor sessionen vurderer, at det vil være relevant at egnethedsvurdere den værnepligtige på ny forud for mødet til værnepligtstjenesten.

Det foreslås endvidere som noget nyt, at sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering under værnepligtstjenesten, hvis 1) der er særlige forhold knyttet til værnepligtstjenesten, der tilsiger dette, eller 2) der er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten.

Den foreslåede ordning vil indebære, at sessionen vil kunne pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering under værnepligtstjenesten, hvis der er særlige forhold knyttet til værnepligtstjenesten, der tilsiger dette. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor værnepligtige under værnepligtstjenesten skal forrette tjeneste uden for

landets grænser efter lovforslagets § 2, nr. 3 og 4, og hvor sessionen vurderer, at den værnepligtige på ny vil skulle egnethedsvurderes forud for afrejse hertil af hensyn til de særlige forhold, der kan være knyttet hertil.

Desuden vil den foreslåede ordning indebære, at sessionen vil kunne pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering under værnepligtstjenesten, hvis der er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor den værnepligtige under værnepligtstjenesten kommer til skade eller udviser tegn på sygdom, og hvor sessionen vurderer, at den værnepligtige på ny vil skulle egnethedsvurderes.

Det foreslås endvidere, at forsvarsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler efter de foreslåede bestemmelser. Det vil eksempelvis kunne omfatte, hvornår værnepligtige, der har fået pålæg om på ny at møde for sessionen, fordi de ikke kunne egnethedsvurderes på Forsvarets Dag, kan kræve at blive egnethedsvurderet.

Værnepligtige, der efter den foreslåede ordning pålægges at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering, vil til brug for vurderingen skulle underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom sessionen, hvis det skønnes nødvendigt for egnethedsvurderingen, vil kunne afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges helbredsmæssige forhold og kognitive evner samt indhente oplysninger herom. Som hidtil vil egnethedsvurderingen blive afgjort af sessionen, ligesom sessionens afgørelser om egnethed til værnepligtstjeneste vil kunne indbringes for Værnepligtsnævnet, når sessionens afgørelse har været vurderet af en efterfølgende uafhængig session.

Værnepligtige, der efter den foreslåede ordning ikke efterkommer et pålæg om lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering, eller som i forbindelse med egnethedsvurderingen ikke vil underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, vil kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder efter værnepligtslovens § 34.

Det foreslås derudover, at det tydeliggøres, at pligten for værnepligtige til at lade sig vaccinere både gælder for værnepligtige, der skal møde til og aftjener værnepligtstjeneste, det vil sige før første mødedag og under aftjeningen af værnepligtstjenesten.

Det foreslås endvidere, at pligten til at lade sig vaccinere udvides til at omfatte smitsomme sygdomme. Den foreslåede ordning vil indebære, at værnepligtige, der møder til eller aftjener værnepligtstjeneste, vil være pligtige til at lade sig vaccinere mod smitsomme sygdomme. Med ændringen vil sygdomsbegrebet blive udvidet, således at eksempelvis mæslinger, flåtbaseret hjerneindebetændelse (TBE) og hepatitis også vil kunne omfattes af pligten til at lade sig vaccinere. Hvilke sygdomme, der vil være omfattet heraf, vil imidlertid blive bestemt af den pågældende minister inden for hvis område, de værnepligtige aftjener deres værnepligtstjeneste.

Værnepligtige, der efter den foreslåede ordning ikke vil lade sig vaccinere, vil kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder efter værnepligtslovens § 34.

Som konsekvens af, at de foreslåede ordninger foreslås indført i værnepligtsloven, vil ordningerne finde anvendelse for alle værnepligtige, herunder uanset om de vil skulle aftjene værnepligtstjeneste i Forsvaret eller Beredskabsstyrelsen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 14, 22 og 23, og bemærkningerne hertil.

2.4. Omplacering af værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret

2.4.1. Gældende ret

Det følger af værnepligtslovens § 21, at forsvarsministeren kan bestemme, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab, uanset den i lovens § 18, stk. 1, 2. pkt., nævnte inddeling og udfaldet af den i lovens § 20 nævnte lodtrækning kan indgå aftale om at blive indkaldt forud for øvrige værnepligtige.

Efter værnepligtslovens § 23, stk. 1, fordeles de udskrevne værnepligtige, der har indgået aftale om indkaldelse efter værnepligtslovens § 21, forlods i overensstemmelse med deres ønsker om særligt mødetidspunkt og mødested.

Det fremgår af afsnit 4 i de almindelige bemærkninger til værnepligtsloven, at der i begrebet "frivillig værnepligt" ligger, at den udskrevne værnepligtige over for fordelingsmyndigheden giver afkald på fritagelsesmuligheden ved indgåelse af en aftale om værnepligt, jf. Folketings-tidende 1979-80, tillæg A, spalte 2896. Fordelingsmyndigheden giver til gengæld efter de almindelige bemærkninger tilsagn om at indkalde den værnepligtige på det tidspunkt og på det sted, som han selv har ønsket.

De værnepligtige, der har indgået aftale om at aftjene værnepligtstjeneste, forudsættes således at aftjene tjenesten på bl.a. det sted, de indgår aftale om. Tilsvarende gælder imidlertid ikke i forhold til værnepligtige, der tvangsindkaldes til værnepligtstjeneste, idet disse vil blive placeret på det tjenestested, hvor der er ledige pladser.

Værnepligtslovens § 21 er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 67 af § 11. januar 2017 om fordeling af udskrevne værnepligtige og behandling af oplysninger om udskrevne værnepligtiges strafbare forhold m.v.

Lov om forsvarets personel, der regulerer forhold knyttet til værnepligtstjenesten i Forsvaret, herunder på hvilken måde og under hvilke former selve værnepligtstjenesten skal foregå, indeholder ikke bestemmelser omkring omplacering af værnepligtige.

2.4.2. Forsvarsministeriets overvejelser

Med anden delaftale er der – som beskrevet i afsnit 2.1 ovenfor – besluttet en styrkelse af værnepligten, som bl.a. indebærer, at værnepligtige i højere grad end i dag vil indgå i Forsvarets operative opgaveløsning, herunder også uden for Danmarks grænser.

På baggrund af anden delaftale er der desuden med lov nr. 715 af 20. juni 2025 indført værnepligtige sergenter og løjtnanter, der skal fungere som henholdsvis mellemleder og leder for de værnepligtige menige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret.

Endvidere er stillinger til værnepligtige – som beskrevet i afsnit 2.2 ovenfor – blevet opdelt i forskellige kategorier, hvortil der gælder differencerede helbredskrav for de værnepligtige alt efter, hvilken funktion de skal bestride i Forsvaret.

Det indebærer efter Forsvarsministeriets opfattelse et afledt behov for at ændre på de eksisterende muligheder for at omplacere værnepligtige i forbindelse med, at de aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret i tilfælde, hvor det viser sig, at den værnepligtige ikke har forudsætningerne for at varetage eller løse de opgaver, der forventes af den pågældende.

Et behov for at omplacere en værnepligtig under værnepligtstjenesten i Forsvaret kan eksempelvis opstå i tilfælde, hvor det på baggrund af en egnethedsvurdering af den værnepligtige under værnepligtstjenesten – som beskrevet i afsnit 2.3 ovenfor – konstateres, at den pågældende ikke har de nødvendige helbredsmæssige forudsætninger som først antaget til at bestride en bestemt funktion, og hvor den værnepligtige samtidig ikke vurderes at være uegnet til værnepligtstjeneste i andre mindre krævende funktioner. Det kan eksempelvis også være i tilfælde, hvor den værnepligtige under værnepligtstjenesten ikke vil efterkomme et pålæg om at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering, eller hvor den værnepligtige ikke vil lade sig vaccinere – som beskrevet i afsnit 2.3 ovenfor – forud for, at den pågældende skal forrette tjeneste uden for landets grænser.

I sådanne tilfælde kan det dermed være relevant at omplacere en værnepligtig, idet der efter Forsvarsministeriets opfattelse i den henseende er et hensyn at tage til den værnepligtige selv for at undgå, at den pågældende eksempelvis får skader under aftjeningen af værnepligtstjenesten som følge af manglende helbredsmæssige forudsætninger. Derudover er der efter Forsvarsministeriets opfattelse ligeledes et hensyn at tage til Forsvarets operative opgaveløsning, idet de værnepligtige – som nævnt ovenfor – vil indgå heri, hvilket stiller krav om, at det sikres, at de værnepligtige eksempelvis har de rette helbredsmæssige forudsætninger for at kunne løse de opgaver, der forventes af dem.

Derudover kan der eksempelvis også være tilfælde, hvor en værnepligtig, der er i gang med at uddanne sig til sergent eller løjtnant, viser sig ikke at have de rette kvalifikationer til at agere henholdsvis mellemleder eller leder som først antaget. Det kan eksempelvis også være i tilfælde, hvor den værnepligtige aftjener værnepligtstjeneste ved et tjenestested, hvortil der er krav om sikkerhedsgodkendelse, og hvor den værnepligtige ikke kan opretholde sikkerhedsgodkendelsen, herunder til det relevante niveau.

Med henblik på at sikre, at de værnepligtige vil have de rette forudsætninger, kan det således i sådanne tilfælde ligeledes være relevant under værnepligtstjenesten i Forsvaret at omplacere en værnepligtig. Det er Forsvarsministeriets opfattelse, at der i den henseende er et hensyn at tage til Forsvarets afvikling af værnepligtstjenesten samt Forsvarets planlægning af den operative opgaveløsning, idet manglende rette forudsætninger fra en værnepligtig vil kunne have negative indvirkninger på afviklingen og planlægningen heraf. Derudover vil værnepligtige, der ikke kan opretholde en sikkerhedsgodkendelse, herunder til det relevante niveau, kunne udgøre en sikkerhedsrisiko ved det pågældende tjenestested.

Udover muligheden for at omplacere værnepligtige, der ikke har forudsætningerne for at varetage eller løse de opgaver, der forventes af dem, er det Forsvarsministeriets opfattelse, at der også vil være behov for at kunne omplacere værnepligtige i situationer, hvor en værnepligtig har udvist eller mistænkes for at udvise en adfærd, som er uforenelig med Forsvarets retningslinjer. Det kan eksempelvis være tilfælde, hvor en værnepligtig mistænkes for at have udvist krænkende adfærd, og hvor hensynet til de berørte parter tilsiger, at de adskilles.

Endelig er det Forsvarsministeriets opfattelse, at rekursadgangen i sager om omplacering bør afskæres. Det skal ses i lyset af, at værnepligtige, der omplaceres, ikke vil kunne pålægges en længere værnepligtstjeneste. Det skal endvidere ses i lyset af, at eksempelvis en underliggende afgørelse om, at den værnepligtige ikke kan opretholde sin sikkerhedsgodkendelse, herunder til det relevante niveau, eller om den værnepligtiges fortsatte egnethed til værnepligtstjeneste, vil kunne påklages efter de særlige regler herom. I sådanne tilfælde vil en afgørelse om omplacering af den værnepligtige således være en afledt konsekvens heraf. I de tilfælde, hvor der er tale om manglende rette kvalifikationer eller en afvejning af hensyn til de berørte parter i en sag om krænkende adfærd, skal afskæringen af rekursadgangen ses i lyset af, at en afgørelse om omplacering af en værnepligtig på den baggrund vil basere sig på skønsmæssige overvejelser af en sådan karakter, at Forsvarsministeriets grundlag for at foretage en materiel prøvelse i sagen vil være yderst begrænset.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at Personelkommandoen kan træffe afgørelse om, at en værnepligtig skal omplaceres, samt at afgørelsen ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Den foreslåede ordning vil indebære, at Personelkommandoen vil kunne træffe afgørelse om at omplacere en værnepligtig, der er i gang med at aftjene værnepligtstjeneste i Forsvaret. Muligheden for at omplacere værnepligtige vil gælde uanset, om den værnepligtige aftjener værnepligtstjeneste på baggrund af en aftale herom eller er blevet tvangsindkaldt hertil.

Efter den foreslåede ordning vil omplaceringen basere sig på en afgørelse, som Personelkommandoen vil træffe på baggrund af et konkret skøn i forhold til, om den værnepligtige vurderes at have forudsætningerne for at varetage eller løse de opgaver, der forventes af den pågældende, eller om den pågældende har eller mistænkes at have udvist adfærd, der er uforenelig med Forsvarets retningslinjer, herunder krænkende adfærd. Den foreslåede ordning vil derimod ikke kunne benyttes i tilfælde, hvor Forsvaret har behov for at udfylde ledige pladser på værnepligtshold. De elementer, der vil skulle lægges vægt på ved afgørelsen, vil afhænge af de konkrete omstændigheder, der ligger til grund for behovet for omplaceringen af den værnepligtige.

Hvis der eksempelvis er tale om omplacering af en værnepligtig på grund af manglende helbreds-mæssige forudsætninger, vil der skulle lægges vægt på en sessions afgørelse om den værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste. Er der derimod eksempelvis tale om omplacering på baggrund af manglende opretholdelse af en sikkerhedsgodkendelse, herunder til det relevante niveau, vil der skulle lægges vægt på en afgørelse fra den myndighed, der har taget stilling til den værnepligtiges sikkerhedsgodkendelse. Hvis der eksempelvis er tale om omplacering på baggrund af manglende rette kvalifikationer eller ud fra en afvejning af hensynet til de berørte parter i en sag om krænkende adfærd, vil der skulle lægges vægt på indberetninger fra den værnepligtiges tjenestested.

Den foreslåede ordning vil endvidere indebære, at Personelkommandoens afgørelser om omplacering ikke vil kunne påklages til anden administrativ myndighed.

Med den foreslåede ordning vil den værnepligtige eksempelvis kunne omplaceres til et værnepligtshold, der geografisk ligger et andet sted. Den værnepligtige vil eksempelvis også kunne omplaceres til et andet værnepligtshold, som geografisk ligger samme sted, men som

er en anden værnepligtslinje. For værnepligtige, der er i gang med at uddanne sig til sergent eller løjtnant, og som omplaceres, vil omplaceringen desuden kunne indebære, at den pågældende vil blive omplaceret til et værnepligtshold, hvor den pågældende vil skulle aftjene værnepligtstjeneste som menig i stedet for som sergent eller løjtnant.

I forbindelse med en afgørelse om omplacering af en værnepligtig, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret, vil der blive søgt taget højde for den værnepligtiges eventuelle ønsker i forhold til, hvor den pågældende gerne vil omplaceres til.

Det forudsættes efter den foreslåede ordning, at længden af tjenestetiden for værnepligtige, der omplaceres, ikke vil kunne overstige længden af tjenestetiden på det værnepligtshold, som de oprindeligt startede med at aftjene deres værnepligtstjeneste på.

Det bemærkes, at den foreslåede ordning med omplacering af værnepligtige ikke vedrører den situation, hvor værnepligtige menige i forbindelse med aftjening af værnepligtstjenesten i Forsvaret beordres til at skulle aftjene værnepligtstjeneste som sergent. Dette forhold er selvstændigt reguleret i § 4, stk. 3 og 4, i lov om forsvarets personel.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske konsekvenser for staten. Lovforslaget vil imidlertid kunne have mindre økonomiske konsekvenser for staten, der afholdes inden for Forsvarsministeriets økonomiske ramme.

Lovforslaget vurderes at have positive implementeringskonsekvenser for staten i relation til modernisering af Forsvarets Dag, idet formålet hermed er at understøtte en mere smidig og omkostningseffektiv afholdelse af Forsvarets Dag. Lovforslaget vil imidlertid samtidig kunne have mindre negative implementeringskonsekvenser for det offentlige i form af øget administration eksempelvis i forhold til at kunne pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering efter Forsvarets Dag og under værnepligtstjenesten og i forhold til at kunne træffe afgørelse om, at en værnepligtig, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret, skal omplaceres.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for regioner eller kommuner.

Lovforslaget vurderes i relevant omfang at være i overensstemmelse med principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslagets del vedrørende værnepligtiges mulighed for at forrette tjeneste uden for landets grænser i forbindelse med, at de aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret, vil medføre positive

administrative konsekvenser for de værnepligtige, idet den nuværende mulighed for at beordre værnepligtige til at forrette tjeneste uden for landets grænser vil blive afgrænset til tilfælde, hvor der er tale om en forværret sikkerhedspolitisk situation.

Lovforslagets del vedrørende modernisering af Forsvarets Dag m.v. vil kunne medføre både positive og negative administrative konsekvenser for de værnepligtige afhængigt af, om de værnepligtiges pligt til at møde til og deltage i Forsvaret Dag – set i forhold til i dag – vil blive lempet eller skærpet efter de regler, der udstedes i medfør af de foreslåede bestemmelser herom. Derudover vil lovforslaget have negative administrative konsekvenser i form af, at hvis den værnepligtige forud for, at sessionen vil indhente oplysninger til brug for behandling af en sag om udelukkelse fra værnepligtstjeneste, vil have behandlet en sag herom, vil den værnepligtige selv skulle tilvejebringe oplysningerne til brug herfor, idet sessionen mulighed herfor i det nævnte tilfælde ikke vil blive videreført. Lovforslaget vil imidlertid have positive administrative konsekvenser i form af, at de værnepligtige ikke vil blive kontaktet af sessionen forud for indhentelse af oplysninger om de værnepligtiges helbredsmæssige forhold og kognitive evner med henblik på den værnepligtiges eventuelle samtykke.

Lovforslagets del vedrørende deltagelse i lægeundersøgelser m.v. efter Forsvarets Dag og under værnepligtstjenesten vil kunne medføre negative administrative konsekvenser for de værnepligtige ved, at de vil kunne pålægges at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering i flere situationer, end det er tilfældet i dag. Derudover vil lovforslaget have negative administrative konsekvenser i form af, at de værnepligtige, der skal møde til og aftjene værnepligtstjeneste, vil være pligtige til – efter vedkommende ministers nærmere bestemmelse – at lade sig vaccinere mod smitsomme, hvilket er en udvidelse i forhold til den pligt, der gælder i relation hertil i dag.

Lovforslagets del vedrørende omplacering af værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret, vil kunne medføre negative administrative konsekvenser for de værnepligtige ved, at de vil skulle aftjene værnepligtstjeneste ved eksempelvis et andet tjenestested, end de oprindeligt havde planlagt med. Derudover vil lovforslaget have negative administrative konsekvenser i form af, at den ulovbestemte administrative rekursadgang afskæres, for så vidt angår de afgørelser, som Personelkommandoen træffer i forhold til omplacering af værnepligtige.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisation m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den [x] til den [x] været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Akademikerne (AC), Centralforeningen for Stampersonel (CS), Danmarks Veteraner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Kvindesamfund, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Færøernes Landsstyre via Rigsombudsmanden på Færøerne, Hovedforeningen for Personel af Reserven i Danmark (HPRD), Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD), Hærens Konstabel- og Korporalforening (HKKF), Institut for Menneskerettigheder, Interforce, Justitia, Kommunernes Landsforening (KL), KVINFO, Kvindelige Veteraner, Kvinderådet, Naalakkersuisut via Rigsombudsmanden i Grønland, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, samtlige byretspræsidenter, Soldaterlegatet og Værnepligtsrådet.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske konsekvenser for staten. Lovforslaget vil imidlertid kunne have mindre økonomiske konsekvenser for staten, der afholdes inden for Forsvarsministeriets økonomiske ramme.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vurderes at have positive implementeringskonsekvenser for staten i relation til modernisering af Forsvarets Dag.	Lovforslaget vurderes at kunne have mindre negative implementeringskonsekvenser for det offentlige i form af øget administration.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget vil have positive administrative konsekvenser for de værnepligtige, idet muligheden for at beordre værnepligtige til at forrette tjeneste uden for landets grænser afgrænses.	Lovforslaget vil have negative administrative konsekvenser i form af, at den værnepligtige selv vil skulle tilvejebringe oplysninger til brug for behandling af en sag om udelukkelse fra værnepligtstjeneste, hvis den værnepligtige ønsker denne behandling forud for, at sessionen selv vil

	Lovforslaget vil endvidere have positive administrative konsekvenser i form af, at de værnepligtige ikke vil blive kontaktet af sessionen forud for indhentelse af oplysninger om de værnepligtiges helbredsmæssige forhold og kognitive evner.	indhente oplysninger til brug for behandling af en sag herom. Derudover vil lovforslaget have negative administrative konsekvenser for de værnepligtige ved, at de vil kunne pålægges at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering i flere situationer end i dag, samt at de værnepligtige vil være pligtige til at lade sig vaccinere i videre omfang. Lovforslaget vil endvidere kunne medføre negative administrative konsekvenser for værnepligtige, der omplaceres, ligesom den administrative rekurs afskæres i forhold til Personelkommandoens afgørelser herom.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af § 1, stk. 3, i værnepligtsloven, at den, der er tilflyttet fra Færøerne eller Grønland efter at have haft ophold der i mindst 10 år, af forsvarsministeren eller den myndighed, forsvarsministeren bemyndiger til det, kan fritages for værnepligt. Ansøgning om fritagelse skal

afgives senest 4 uger efter, at den værnepligtige har modtaget pålæg om at møde til Forsvarets Dag, jf. § 13, stk. 2.

Det følger desuden af § 13, stk. 1, i værnepligtsloven, at værnepligtige, der har bopæl eller ophold her i landet, skal møde til Forsvarets Dag i det år, hvori de fylder 18 år. Forsvarsministeren kan dog bestemme, at mødepligten skal indtræde senere. Efter værnepligtslovens § 13, stk. 2, kan forsvarsministeren eller den myndighed, forsvarsministeren bemyndiger til det, pålægge værnepligtige at møde til Forsvarets Dag. Det følger herudover af værnepligtslovens § 13, stk. 3, at værnepligtige, der har rimelig interesse heri, kan møde til Forsvarets Dag fra og med det år, hvori de fylder 18 år. Efter værnepligtslovens § 13, stk. 4, kan forsvarsministeren under den i § 27 angivne betingelse give de værnepligtige udsættelse med at møde til Forsvarets Dag indtil udgangen af det år, i hvilket de fylder 25 år. Det følger endvidere af værnepligtslovens § 13, stk. 5, at forsvarsministeren kan fastsætte regler om, at hele eller dele af årgange af værnepligtige fritages for at møde til Forsvarets Dag, hvis helt særlige forhold gør sig gældende, og hvis fritagelsen ikke påvirker den operative kapacitet.

Det følger herudover af § 32 i værnepligtsloven, at under krig eller andre ekstraordinære forhold kan forsvarsministeren bestemme, at værnepligtige eller grupper af værnepligtige, der er udskrevet, eller som har opnået den alder, der i henhold til § 13 er fastsat for indtræden af pligten til at møde til Forsvarets Dag, ikke uden tilladelse må rejse ud af landet eller tage hyre på fremmede staters skibe.

Det foreslås, at der i § 1, stk. 3, 2. pkt., § 13, stk. 1, 1. pkt., § 13, stk. 2-5, og § 32 i værnepligtsloven efter »møde til« indsættes »og deltage i«.

Den foreslåede indsættelse vil indebære en sproglig præcisering med henblik på at tydeliggøre, at pligten i værnepligtslovens § 13, stk. 1, 1. pkt., til at møde til Forsvarets Dag for den værnepligtige også omfatter en pligt til at deltage heri. Det foreslås, at værnepligtslovens § 1, stk. 3, 2. pkt., § 13, stk. 2-5, og § 32 konsekvensrettes på baggrund af den foreslåede præcisering af lovens § 13, stk. 1, 1. pkt.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af § 1, stk. 4, i værnepligtsloven, at den, der møder til Forsvarets Dag efter at være fritaget for værnepligt efter stk. 2 eller 3, er omfattet af lovgivningens bestemmelser om værnepligtige.

Det foreslås, at der i § 1, stk. 4, i værnepligtsloven efter »møder til« indsættes »og deltager i«.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1, hvorefter der bl.a. foreslås en sproglig præcisering af værnepligtslovens § 13, stk. 1, 1. pkt., med henblik på at tydeliggøre, at pligten til at møde til Forsvarets Dag for den værnepligtige også omfatter en pligt til at deltage heri.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 1, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 3

Det følger af § 6 i værnepligtsloven, at forsvarsministeren eller den myndighed, forsvarsministeren bemyndiger til det, forestår afholdelse af Forsvarets Dag, herunder session, og afgør i øvrigt, om en person 1) er undergivet værnepligt, 2) i henhold til § 13 er forpligtet til at møde til Forsvarets Dag, 3) af grunde, der ikke vedrører egnethed og ikke vedrører udelukkelse efter § 4, har krav på, at værnepligten bortfalder for den pågældende.

Det foreslås, at § 6 i værnepligtsloven ophæves i sin nuværende form, og at der i stedet indsættes en ny bestemmelse, hvorefter forsvarsministeren eller den myndighed, forsvarsministeren bemyndiger til det, forestår afholdelse af Forsvarets Dag.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forsvarsministeren eksempelvis – ligesom det er tilfældet i dag – vil kunne bemyndige Forsvarets Personelkommando til at forestå afholdelsen af Forsvarets Dag. Den foreslåede bestemmelse vil imidlertid også indebære, at forsvarsministeren eksempelvis vil kunne bemyndige andre myndigheder, der anvender værnepligtige, men som ikke henhører under Forsvarsministeriets område, til at afholde Forsvarets Dag. Efter den foreslåede bestemmelse vil forsvarsministeren ligeledes kunne bemyndige flere forskellige myndigheder til at forestå afholdelse af Forsvarets Dag.

Med den foreslåede bestemmelse fastlægges alene kompetencen til at afholde Forsvarets Dag. Hvorledes Forsvarets Dag skal afholdes samt det nærmere indhold heraf, vil derimod blive fastlagt i medfør af lovforslagets § 1, nr. 8.

Det er ikke vurderet nødvendigt at videreføre værnepligtslovens § 6, nr. 1-3, idet disse dele af bestemmelsen anses for overflødige. Det følger således specifikt af værnepligtslovens § 1, stk. 1, hvem der er undergivet værnepligt. Desuden følger det specifikt af værnepligtslovens § 13, hvem der er forpligtet til at møde til og deltage i Forsvarets Dag, samt hvem der har kompetence til at pålægge værnepligtige at møde til og deltage heri. Det følger herudover specifikt af værnepligtslovens § 1, stk. 2 og 3, hvem der kan fritages for værnepligt, og hvem der har kompetencen hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil afløse værnepligtslovens § 6.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af § 7, stk. 1, i værnepligtsloven, at på Forsvarets Dag orienteres de værnepligtige om de forskellige tjenesteforhold samt muligheder for indkaldelse, uddannelse og ansættelse. Der gennemføres tillige session, der bedømmer og udskriver de værnepligtige til værnepligts-tjeneste. Forsvarsministeren fastsætter regler for afholdelsen af Forsvarets Dag, herunder for sessionernes forretningsgang.

Det foreslås, at § 7, stk. 1, i værnepligtsloven ophæves.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 8, hvorefter det foreslås, at Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde, samt at forsvarsministeren fastsætter

regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer.

Desuden er forslaget en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 11, som fremadrettet vil regulere sessionens kompetence til at vurdere og dermed at træffe afgørelse om de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste.

De foreslåede § 1, nr. 8 og 11, vil afløse værnepligtslovens § 7, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 8 og 11, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 5

Det følger af § 9, stk. 1, i værnepligtsloven, at sessionens afgørelser om en persons egnethed til værnepligtstjeneste kan indbringes for Værnepligtsnævnet. Indbringelse for Værnepligtsnævnet kan først finde sted, når sessionens afgørelse om personens egnethed har været behandlet på en efterfølgende uafhængig session. Sessionens afgørelser om udelukkelse fra værnepligtstjeneste kan af den værnepligtige og af hvert af sessionens medlemmer indbringes for Værnepligtsnævnet. Andre afgørelser truffet af sessionen kan indbringes for forsvarsministeren.

Det foreslås, at der i § 9, stk. 1, 2. pkt., i værnepligtsloven efter »egnethed« indsættes »til værnepligtstjeneste«, samt at »behandlet på« ændres til »vurderet af«.

Den foreslåede indsættelse af »til værnepligtstjeneste« vil indebære en sproglig præcisering med henblik på at tydeliggøre, at det er egnethed til værnepligtstjeneste og ikke egnethed i bredere forstand, der omtales.

Desuden vil den foreslåede ændring af »behandlet på« til »vurderet af« indebære en sproglig præcisering med henblik på at ensrette terminologien i værnepligtsloven i relation til vurderingen af den værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste.

Med præciseringen tydeliggøres det derudover, at en efterfølgende uafhængig sessions vurdering af en værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste forud for eventuel indbringelse for Værnepligtsnævnet ikke behøver at ske ved fysisk fremmøde for en session, men derimod også vil kunne ske ved, at sessionen foretager en vurdering heraf på distancen. Det vil være op til en efterfølgende uafhængig session at vurdere, hvorvidt det vil være nødvendigt med fysisk fremmøde for at kunne vurdere den pågældendes egnethed.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det følger af § 11, stk. 1, nr. 3, i værnepligtsloven, at Værnepligtsnævnet afgør klager over sessionsafgørelser om en persons egnethed til værnepligtstjeneste efter § 7.

Det foreslås at ændre § 11, stk. 1, nr. 3, i værnepligtsloven, således at »§ 7« ændres til »§ 14, stk. 1, 1. pkt.«.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 11, som fremadrettet vil regulere sessionens kompetence til at vurdere og dermed at træffe afgørelse om de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste.

Værnepligtsnævnet vil således fremover skulle afgøre klager over sessionsafgørelser om en persons egnethed til værnepligtstjeneste, som er truffet i medfør af værnepligtslovens § 14, stk. 1, 1. pkt.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 11, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 7

Kapitel III i værnepligtsloven har overskriften »Forsvarets Dag og session m.v.«.

Det foreslås, at i *overskriften* til kapitel III i værnepligtsloven udgår »og session«.

Den foreslåede ændring skal ses i lyset af, at terminologien »session« i værnepligtslovens forstand fremadrettet alene vil blive anvendt som en samlebetegnelse for den enhed bestående af en sessionsleder og en sessionslæge, der bl.a. skal vurdere og dermed træffe afgørelse om de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste. Hermed undgås det, at der i værnepligtsloven er begrebsmæssigt sammenfald mellem den enhed, der vurderer egnetheden til værnepligtstjeneste, og selve den vurdering af egnethed, der foretages på baggrund af lægeundersøgelser m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det følger af § 7, stk. 1, i værnepligtsloven, at på Forsvarets Dag orienteres de værnepligtige om de forskellige tjenesteforhold samt muligheder for indkaldelse, uddannelse og ansættelse. Der gennemføres tillige session, der bedømmer og udskrifter de værnepligtige til værnepligtstjeneste. Forsvarsministeren fastsætter regler for afholdelsen af Forsvarets Dag, herunder for sessionernes forretningsgang.

Det følger desuden af § 17, stk. 1, i værnepligtsloven, at forsvarsministeren fastsætter nærmere regler om afholdelse af Forsvarets Dag, herunder om sessionens bedømmelse af de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste og om udskrivningen.

Det følger herudover af § 18, stk. 1, i værnepligtsloven, at sessionen udskrifter til værnepligtstjeneste alle værnepligtige, der ikke findes at have sådanne svagheder eller mangler, at de varigt er uegnede til al værnepligtstjeneste. Sessionen inddeler de udskrevne værnepligtige i egnede og begrænset egnede.

Det følger endvidere af § 20 i værnepligtsloven, at til brug ved fordelingen, jf. kapitel IV, trækker de udskrevne værnepligtige et lodtrækningsnummer på sessionen.

Det foreslås at indsætte en ny § 12 a i værnepligtsloven, hvorefter Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde. Forsvarsministeren fastsætter regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den digitale del af Forsvarets Dag gennemføres af den værnepligtige derhjemme, mens den fysiske del af Forsvarets Dag gennemføres ved, at den værnepligtige fremmøder på et af rekrutteringscentrene.

Desuden vil den foreslåede bestemmelse indebære, at forsvarsministeren fastsætter regler om indholdet af Forsvarets Dag, og der vil således i medfør heraf blive fastsat, hvilke elementer, der vil udgøre indholdet af Forsvarets Dag, herunder hvilke af elementerne, der vil indgå i henholdsvis den digitale og den fysiske del af Forsvarets Dag.

Ved anvendelsen af den foreslåede bestemmelse forudsættes det, at der vil blive fastsat regler om, at Forsvarets Dag som minimum vil bestå af elementerne orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer. Det vil endvidere fremgå af de regler, der udstedes i medfør af den foreslåede bestemmelse, hvilke af disse elementer der vil indgå i henholdsvis den digitale og den fysiske del af Forsvarets Dag. Ved anvendelsen af den foreslåede bestemmelse forudsættes det imidlertid samtidig, at der vil blive fastsat regler om, at der som en del af den fysiske del af Forsvarets Dag vil skulle ske orientering og vejledning af de værnepligtige om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil samt om mulighederne for uddannelse, ansættelse og frivillig tjeneste i relation til eksempelvis Forsvaret, Hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen. Derudover vil det fremgå af de regler, der udstedes i medfør af den foreslåede bestemmelse, hvad de enkelte elementer af Forsvarets Dag for de værnepligtige mere detaljeret vil bestå af.

Forsvarsministeren vil ved anvendelsen af den foreslåede bestemmelse eksempelvis kunne fastsætte regler om, at indholdet af den digitale del af Forsvarets Dag vil bestå af, at de værnepligtige vil gennemgå en indledningsvis vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste. I medfør af den foreslåede bestemmelse vil der eksempelvis også kunne fastsættes regler om, at der som en del af den fysiske del af Forsvarets Dag vil blive foretaget en yderligere egnethedsvurdering af den værnepligtige. Der vil desuden i medfør af den foreslåede bestemmelse eksempelvis kunne fastsættes regler om, hvilke lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, som vil indgå i egnethedsvurderingen, ligesom der vil kunne fastsættes regler om differentierede undersøgelser eller prøver med henblik på en vurdering af, om den værnepligtige vil kunne indgå i den operative opgaveløsning i forbindelse med national eller international tjeneste.

Den foreslåede bestemmelse vil imidlertid ikke være begrænset til de ovennævnte elementer af Forsvarets Dag, og forsvarsministeren vil således ved anvendelsen af den foreslåede bestemmelse eksempelvis også kunne fastsætte regler om, at der som en del af Forsvarets Dag vil kunne gennemføres andre prøver, der ikke knytter sig til selve egnethedsvurderingen af

den værnepligtige. Det vil eksempelvis kunne være at afprøve den værnepligtiges grundlæggende IT-viden med henblik på at vurdere, om den værnepligtige vil kunne aftjene værnepligtstjeneste som cyberværnepligtig.

Det forudsættes, at forsvarsministeren koordinerer udarbejdelsen af reglerne med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab.

Den foreslåede bestemmelse vil afløse værnepligtslovens § 7, stk. 1, § 17, stk. 1, § 18, stk. 1, og § 20.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 4, 16, 17 og 19, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 9

Det følger af § 13, stk. 1, i værnepligtsloven, at værnepligtige, der har bopæl eller ophold her i landet, skal møde til Forsvarets Dag i det år, hvori de fylder 18 år. Forsvarsministeren kan dog bestemme, at mødepligten skal indtræde senere.

Det foreslås at ændre § 13, stk. 1, 2. pkt., i værnepligtsloven, således at »mødepligten« ændres til »pligten hertil«.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1, hvorefter der bl.a. foreslås en sproglig præcisering af værnepligtslovens § 13, stk. 1, 1. pkt., med henblik på at tydeliggøre, at pligten til at møde til Forsvarets Dag for den værnepligtige også omfatter en pligt til at deltage heri.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 1, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 10

Det følger af § 13, stk. 6, i værnepligtsloven, at forsvarsministeren kan fastsætte regler om pligten og retten til at møde til Forsvarets Dag, jf. stk. 1-3.

Det foreslås, at § 13, stk. 6, i værnepligtsloven ophæves i sin nuværende form, og at der i stedet indsættes en ny bestemmelse, hvorefter forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler om pligten og retten til at møde til og deltage i Forsvarets Dag, jf. stk. 1-3.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forsvarsministeren eksempelvis vil kunne fastsætte nærmere regler om, i hvilket omfang værnepligtige vil være pligtige til at møde til og deltage i både den digitale og fysiske del af Forsvarets Dag.

I medfør af den foreslåede bestemmelse vil forsvarsministeren således eksempelvis kunne fastsætte regler om, at værnepligtige, der på baggrund af den indledningsvise vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste ved den digitale del af Forsvarets Dag vurderes uegnede til værnepligtstjeneste, ikke vil have pligt til også at møde til og deltage i den fysiske del af Forsvarets Dag. Det vil omfatte værnepligtige, hvor det på baggrund af deres helbredsmæssige forhold eller kognitive evner ikke vil være meningsfuldt med et krav om deltagelse på den fysiske del af Forsvarets Dag. Det forudsættes, at der ved anvendelsen af den foreslåede

bestemmelse vil blive fastsat regler om, at alle andre vil have mødepligt til den fysiske del af Forsvarets Dag med henblik på at deltage i orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil samt om mulighederne for uddannelse, ansættelse og frivillig tjeneste i relation til eksempelvis Forsvaret, Hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen. Forsvarsministeren vil i medfør af den foreslåede bestemmelse eksempelvis også kunne fastsætte regler om, at det alene vil være de værnepligtige, der melder sig frivilligt, eller som tildeles et lavt lodtrækningsnummer, som vil skulle deltage i egnethedsvurderingen på den fysiske del af Forsvarets Dag.

Det forudsættes, at forsvarsministeren koordinerer udarbejdelsen af reglerne med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab.

Den foreslåede bestemmelse vil afløse værnepligtslovens § 13, stk. 6.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

Det følger af § 7, stk. 1, i værnepligtsloven, at på Forsvarets Dag orienteres de værnepligtige om de forskellige tjenesteforhold samt muligheder for indkaldelse, uddannelse og ansættelse. Der gennemføres tillige session, der bedømmer og udskriver de værnepligtige til værnepligtstjeneste. Forsvarsministeren fastsætter regler for afholdelsen af Forsvarets Dag, herunder for sessionernes forretningsgang.

Det følger desuden af § 14, stk. 1, i værnepligtsloven, at de værnepligtige til brug for sessionsbedømmelsen skal underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom de skal give de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten. Hvis det skønnes nødvendigt for sessionsbehandlingen, kan sessionen afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges strafbare forhold og helbredsforhold og kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Det foreslås at indsætte et nyt § 14, stk. 1, 1. pkt., i værnepligtsloven, hvorefter sessionen vurderer de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste.

Den foreslåede indsættelse vil indebære, at det fremadrettet vil være værnepligtslovens § 14, stk. 1, 1. pkt., som regulerer, at det er sessionen, der har kompetence til at vurdere og dermed at træffe afgørelse om de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste. Sessionens vurdering af den værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste vil basere sig på resultaterne af de lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, som den værnepligtige vil gennemgå, jf. lovforslagets § 1, nr. 12, samt oplysninger, som sessionen vil have afkrævet anden myndighed, eller som sessionen selv vil have indhentet, jf. lovforslagets § 1, nr. 13.

Sessionens vurdering af en værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste behøver ikke at ske ved fysisk fremmøde for en session, men vil derimod også kunne ske ved, at sessionen foretager en vurdering heraf på distancen. Det vil være op til en session at vurdere, hvorvidt det vil være nødvendigt med fysisk fremmøde for at kunne vurdere den pågældendes egnethed.

Den foreslåede indsættelse vil afløse § 7, stk. 1, i værnepligtsloven.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 4, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 12

Det følger af § 14, stk. 1, i værnepligtsloven, at de værnepligtige til brug for sessionsbedømmelsen skal underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom de skal give de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten. Hvis det skønnes nødvendigt for sessionsbehandlingen, kan sessionen afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges strafbare forhold og helbredsforhold og kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Det foreslås at ændre § 14, stk. 1, 1. pkt., der bliver 2. pkt., i værnepligtsloven, således at »sessionsbedømmelsen« ændres til »egnethedsvurderingen«.

Den foreslåede ændring vil indebære en sproglig præcisering med henblik på at ensrette terminologien i værnepligtsloven i relation til vurderingen af den værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste.

Egnethedsvurderingen indebærer, at der foretages en vurdering af den værnepligtiges helbred i form af fysiske og psykologiske forhold samt den værnepligtiges kognitive evner. Til brug for egnethedsvurderingen vil de værnepligtige i medfør af bestemmelsen skulle underkaste sig de lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, som skønnes nødvendige for at foretage vurderingen. De pågældende lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art vil ikke nødvendigvis blive foretaget af selve sessionen. Den værnepligtige vil eksempelvis også kunne få foretaget en undersøgelse af sine tænder af en tandlæge eller gennemgå en prøve, hvor svarene gennemgår automatiseret behandling.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Det følger af § 14, stk. 1, i værnepligtsloven, at de værnepligtige til brug for sessionsbedømmelsen skal underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom de skal give de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten. Hvis det skønnes nødvendigt for sessionsbehandlingen, kan sessionen afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges strafbare forhold og helbredsforhold og kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Det foreslås, at § 14, stk. 1, 2. pkt., der bliver 3. pkt., i værnepligtsloven ophæves i sin nuværende form, og at der i stedet indsættes et nyt punktum om, at skønnes det nødvendigt for egnethedsvurderingen, kan sessionen afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges helbredsmæssige forhold og kognitive evner, ligesom sessionen kan indhente oplysninger herom.

Den foreslåede indsættelse vil indebære en sproglig præcisering med henblik på at tydeliggøre, at det vil være oplysninger om de værnepligtiges helbredsmæssige forhold – omfattende den værnepligtiges fysiske og psykiske forhold – samt kognitive evner, som sessionen vil

kunne afkræve eksempelvis sundhedsmyndighederne, hvis det skønnes nødvendigt for egnethedsvurderingen af den værnepligtige. Oplysningerne vil kunne afkræves i form af eksempelvis erklæringer, udtalelser samt sygehus- eller lægejournaler.

Desuden vil den foreslåede indsættelse indebære en sproglig præcisering med henblik på at tydeliggøre, at hvis det skønnes nødvendigt for egnethedsvurderingen af den værnepligtige, vil sessionen selv kunne indhente oplysninger om de værnepligtiges helbredsmæssige forhold og kognitive evner ved at tilgå eksempelvis sundhed.dk og det fælles medicinkort. I medfør af den foreslåede bestemmelse vil sessionen eksempelvis også kunne indhente udtalelser fra eksempelvis en psykolog, såfremt det skønnes nødvendigt med henblik på at vurdere den værnepligtiges egnethed.

Det er ikke vurderet hensigtsmæssigt at videreføre, at sessionen forud for, at den afkræver anden myndighed eller selv indhenter oplysninger om den værnepligtiges helbredsmæssige forhold eller kognitive evner, fremadrettet først vil skulle søge at opnå et samtykke fra den værnepligtige. Dette skal ses i lyset af, at det kan give de værnepligtige en falsk tryghed, at der indledningsvist søges at opnå samtykke til indhentningen af oplysningerne, såfremt sessionen alligevel i alle tilfælde ville afkræve anden myndighed at udlevere oplysningerne eller selv indhente oplysningerne, uden at den værnepligtige samtykker hertil.

Endvidere er det ikke vurderet hensigtsmæssigt at videreføre, at sessionen ved afholdelsen af Forsvarets Dag vil kunne indhente oplysninger om de værnepligtiges strafbare forhold til brug for stillingtagen til udelukkelse fra værnepligtstjeneste, såfremt den værnepligtige ved Forsvarets Dag måtte anmode om stillingtagen hertil. Sessionens indhentelse af oplysninger til brug for stillingtagen til udelukkelse fra værnepligtstjeneste vil således fremover alene være reguleret af § 4 b i værnepligtsloven. Dette skal ses i lyset af, at værnepligtige, der ønsker at få behandlet en sag om udelukkelse fra værnepligtstjeneste på et tidligt tidspunkt, vil have mulighed for selv at tilvejebringe de nødvendige oplysninger til brug for sessionen.

Det skal dog bemærkes, at sessionen eksempelvis fortsat vil kunne indhente mentalerklæringer, der er udarbejdet i forbindelse med en straffesag mod den værnepligtige, hvis det skønnes nødvendigt for egnethedsvurderingen, idet eksempelvis sådanne erklæringer vil kunne belyse den værnepligtiges helbredsmæssige forhold eller kognitive evner.

Den foreslåede indsættelse vil afløse værnepligtslovens § 14, stk. 1, 2. pkt.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Det følger af § 15, stk. 1, i værnepligtsloven, at sessionen kan pålægge en værnepligtig, der møder for sessionen, og som ikke findes egnet til værnepligtstjeneste, fordi den pågældende 1) endnu ikke er tilstrækkeligt udviklet, 2) lider af en midlertidig svaghed eller sygdom eller 3) ikke har forevist dokumentation for en påstået eller formodet svaghed eller sygdom, at møde for en senere session. Efter værnepligtslovens § 15, stk. 2, kan en værnepligtig, der har modtaget pålæg efter stk. 1, kræve at blive endeligt sessionsbehandlet inden udgangen af året efter det år, i hvilket den pågældende er mødt for sessionen første gang. Er grunden til, at den værnepligtige ikke er fundet egnet til værnepligtstjeneste, den i stk. 1, nr. 3, anførte, og har den pågældende ved en senere session fortsat ikke fremvist dokumentation, kan

den værnepligtige dog først kræve at blive endeligt sessionsbehandlet ved den første session i det følgende år, jf. værnepligtslovens § 15, stk. 3. Af værnepligtslovens § 15, stk. 4, følger, at for den værnepligtige, der er mødt for sessionen, inden pligten hertil er indtrådt efter § 13, stk. 1, regnes fristerne først fra det år, i hvilket sessionsmødepligten indtræder. Efter værnepligtslovens § 15, stk. 5, kan værnepligtige, der efter tidligere at være udskrevet er blevet erklæret for tiden uegnede, ikke efter stk. 1 pålægges at møde i et senere sessionshalvår.

Det foreslås, at § 15 i værnepligtsloven ophæves i sin nuværende form, og at der i stedet indsættes en ny bestemmelse om, at sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering.

Det foreslås med § 15, stk. 1, at sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering efter Forsvarets Dag, hvis 1) den værnepligtige ikke kunne egnethedsvurderes på Forsvarets Dag, 2) den værnepligtige har fået udsat mødepligten i medfør af §§ 27, 28 eller 30 a, eller 3) der forud for mødet til værnepligtstjenesten er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten.

Med den foreslåede stk. 1, nr. 1, vil der være tale om værnepligtige, der har været mødt til Forsvarets Dag med henblik på at deltage heri, men som sessionen har vurderet ikke kunne egnethedsvurderes. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor den værnepligtige lider af en midlertidig sygdom eller skade, eller hvor den værnepligtige ikke har forevist dokumentation for en påstået eller formodet sygdom eller skade.

Med den foreslåede stk. 1, nr. 2, vil der være tale om værnepligtige, der tidligere har fået foretaget en egnethedsvurdering, og som enten har indgået aftale om at aftjene værnepligtstjeneste eller er blevet tvangsindkaldt hertil, men som efterfølgende har fået udsat mødepligten til tjenesten i medfør af værnepligtslovens §§ 27, 28 eller 30 a.

Med den foreslåede stk. 1, nr. 3, vil der være tale om værnepligtige, der tidligere har fået foretaget en egnethedsvurdering, og som enten har indgået aftale om at aftjene værnepligtstjeneste eller er blevet tvangsindkaldt hertil, men hvor der forud for mødet til tjenesten er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage heri. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor den værnepligtige kontakter myndigheden og oplyser, at den pågældende har pådraget sig en skade, og hvor sessionen vurderer, at det vil være relevant at egnethedsvurdere den værnepligtige igen forud for mødet til værnepligtstjenesten.

Det foreslås med § 15, stk. 2, at sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering under værnepligtstjenesten, hvis 1) der er særlige forhold knyttet til værnepligtstjenesten, der tilsiger dette, eller 2) der er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten.

Med den foreslåede stk. 2, nr. 1, vil der være tale om værnepligtige, der er i gang med at aftjene værnepligtstjeneste. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor værnepligtige under værnepligtstjenesten efter lovforslagets § 2, nr. 3 og 4, skal forrette tjeneste uden for landets grænser, og hvor sessionen vurderer, at den værnepligtige på ny vil skulle egnethedsvurderes forud for afrejse hertil af hensyn til de særlige forhold, der kan være knyttet hertil.

Med den foreslåede *stk. 2, nr. 2*, vil der ligeledes være tale om værnepligtige, der er i gang med at aftjene værnepligtstjeneste. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor den værnepligtige under værnepligtstjenesten kommer til skade eller udviser tegn på sygdom, og hvor sessionen vurderer, at den værnepligtige på ny vil skulle egnethedsvurderes.

Det foreslås med § 15, *stk. 3*, at forsvarsministeren fastsætter nærmere regler efter *stk. 1 og 2*.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forsvarsministeren eksempelvis fastsætter nærmere regler om, hvornår værnepligtige, der efter den foreslåede § 15, *stk. 1, nr. 1*, har fået pålæg om at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering, fordi de ikke kunne egnethedsvurderes på Forsvarets Dag, kan kræve at blive egnethedsvurderet.

Det forudsættes, at forsvarsministeren koordinerer udarbejdelsen af reglerne med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab.

Den foreslåede bestemmelse vil afløse værnepligtslovens § 15.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15

Det følger af § 16 i værnepligtsloven, at en værnepligtig, som efter § 13 er pålagt at møde til Forsvarets Dag, og som uden lovligt forfald udebliver herfra, ved politiets hjælp kan fremstilles for Forsvarets Dag, herunder sessionen.

Det foreslås at ændre § 16 i værnepligtsloven, således at »møde til Forsvarets Dag« ændres til »møde til og deltage i den fysiske del af Forsvarets Dag«.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 1, hvorefter der bl.a. foreslås en sproglig præcisering af værnepligtslovens § 13, *stk. 1, 1. pkt.*, med henblik på at tydeliggøre, at pligten til at møde til Forsvarets Dag for den værnepligtige også omfatter en pligt til at deltage heri.

Desuden er forslaget en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 8, hvorefter det foreslås, at Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde, samt at forsvarsministeren fastsætter regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer.

Den foreslåede ændring vil således indebære, at det vil være værnepligtige, der efter værnepligtslovens § 13 er pålagt at møde til og deltage i den fysiske del af Forsvarets Dag på et af rekrutteringscentrene, og som ikke efterkommer dette, der vil kunne afhentes af politiet og dermed fremstilles for Forsvarets Dag, herunder sessionen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 1 og 8, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 16

Det følger af § 17, stk. 1, i værnepligtsloven, at forsvarsministeren fastsætter nærmere regler om afholdelse af Forsvarets Dag, herunder om sessionens bedømmelse af de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste og om udskrivningen.

Det foreslås, at § 17, stk. 1, i værnepligtsloven ophæves.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 8, hvorefter det foreslås, at Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde, samt at forsvarsministeren fastsætter regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer.

Den foreslåede § 1, nr. 8, vil afløse værnepligtslovens § 17, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 8, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 17

Det følger af § 18, stk. 1, i værnepligtsloven, at sessionen udskriver til værnepligtstjeneste alle værnepligtige, der ikke findes at have sådanne svagheder eller mangler, at de varigt er uegnede til al værnepligtstjeneste. Sessionen inddeler de udskrevne værnepligtige i egnede og begrænset egnede.

Det foreslås, at § 18, stk. 1, i værnepligtsloven ophæves.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 8, hvorefter det foreslås, at Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde, samt at forsvarsministeren fastsætter regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer.

Den foreslåede § 1, nr. 8, vil afløse værnepligtslovens § 18, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 8, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 18

Det følger af § 18, stk. 2, i værnepligtsloven, at værnepligtige, der ikke er blevet endeligt sessionsbehandlet inden deres fyldte 30. år, ikke kan udskrives.

Det foreslås at ændre § 18, stk. 2, der bliver stk. 1, i værnepligtsloven, således at »sessionsbehandlet« ændres til »egnethedsvurderet«, samt at der efter »udskrives« indsættes »til værnepligtstjeneste«.

Den foreslåede ændring af »sessionsbehandlet« til »egnethedsvurderet« vil indebære en sproglig præcisering med henblik på at ensrette terminologien i værnepligtsloven i relation til vurderingen af den værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste.

Desuden vil den foreslåede indsættelse af »til værnepligtstjeneste« indebære en sproglig præcisering med henblik på at tydeliggøre, at det er udskrivning til værnepligtstjeneste, der omtales.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 19

Det følger af § 19 i værnepligtsloven, at sessionen kan tilkendegive den værnepligtige, der udskrives, i hvilken måned den pågældende tidligst vil blive indkaldt, såfremt den værnepligtige godtgør, at en sådan fastsættelse af tidligst mulige indkaldelsestidspunkt vil være af særlig betydning for den værnepligtige af hensyn til den værnepligtiges uddannelse eller af andre grunde. Forsvarsministeren kan fastsætte regler herom.

Det følger desuden af § 20 i værnepligtsloven, at til brug ved fordelingen, jf. kapitel IV, trækker de udskrevne værnepligtige et lodtrækningsnummer på sessionen.

Det følger herudover af § 21 i værnepligtsloven, at forsvarsministeren kan bestemme, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab, uanset den i § 18, stk. 1, 2. punktum, nævnte inddeling og udfaldet af den i § 20 nævnte lodtrækning kan indgå aftale om at blive indkaldt forud for øvrige værnepligtige.

Det foreslås, at §§ 19, 20 og 21 i værnepligtsloven ophæves.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 8, hvorefter det foreslås, at Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde, samt at forsvarsministeren fastsætter regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer.

Desuden er forslaget en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 20, hvorefter det foreslås, at forsvarsministeren efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fordeler de udskrevne værnepligtige, samt at forsvarsministeren efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fastsætter regler om fordelingen af de udskrevne værnepligtige. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at indgå aftale om at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab i overensstemmelse med deres ønsker om mødetidspunkt og mødested, kan indkaldes forud for øvrige værnepligtige.

Den foreslåede § 1, nr. 8, vil afløse værnepligtslovens § 20, mens den foreslåede § 1, nr. 20, vil afløse værnepligtslovens §§ 19 og 21.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 8 og 20, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 20

Det følger af § 19 i værnepligtsloven, at sessionen kan tilkendegive den værnepligtige, der udskrives, i hvilken måned den pågældende tidligst vil blive indkaldt, såfremt den værnepligtige godtgør, at en sådan fastsættelse af tidligst mulige indkaldelsestidspunkt vil være af særlig betydning for den værnepligtige af hensyn til den værnepligtiges uddannelse eller af andre grunde. Forsvarsministeren kan fastsætte regler herom.

Det følger desuden af § 21 i værnepligtsloven, at forsvarsministeren kan bestemme, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab, uanset den i § 18, stk. 1, 2. punktum, nævnte inddeling og udfaldet af den i § 20 nævnte lodtrækning kan indgå aftale om at blive indkaldt forud for øvrige værnepligtige.

Det følger herudover af § 22 i værnepligtsloven, at forsvarsministeren fordeler de udskrevne værnepligtige til forsvaret og til redningsberedskabet og fastsætter regler om fordeling af de værnepligtige efter § 23.

Det følger endvidere af § 23, stk. 1, i værnepligtsloven, at de udskrevne værnepligtige, der har indgået aftale om indkaldelse efter § 21, fordeles forlods i overensstemmelse med deres ønsker om særligt mødetidspunkt og mødested. Efter værnepligtslovens § 23, stk. 2, foretages fordelingen herefter således, at værnepligtige, der er udskrevet som egnede, udtages fremfor værnepligtige, der er udskrevet som begrænset egnede, og således, at de lavere lodtrækningsnumre inden for hver af disse kategorier udtages fremfor de højere.

Det foreslås, at § 22 i værnepligtsloven ophæves i sin nuværende form, og at der i stedet indsættes en ny bestemmelse, hvorefter forsvarsministeren efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fordeler de udskrevne værnepligtige. Forsvarsministeren fastsætter efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab regler om fordelingen af de udskrevne værnepligtige. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at indgå aftale om at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab i overensstemmelse med deres ønsker om mødetidspunkt og mødested, kan indkaldes forud for øvrige værnepligtige.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forsvarsministeren efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fordeler de udskrevne værnepligtige til værnepligtstjeneste, således at værnepligtsholdene til Forsvaret og Beredskabsstyrelsen fyldes op.

Desuden vil den foreslåede bestemmelse indebære, at forsvarsministeren efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fastsætter regler om, hvorledes værnepligtige, der er udskrevet til værnepligtstjeneste, skal fordeles til henholdsvis Forsvaret og Beredskabsstyrelsen, herunder hvorledes de værnepligtige skal prioriteres indkaldt.

Forsvarsministeren vil ved anvendelsen af den foreslåede bestemmelse eksempelvis kunne fastsætte regler om, at en udskreven værnepligtig, der indgår aftale om at aftjene værnepligtstjeneste, prioriteres først i forbindelse med fordelingen til værnepligtstjeneste. I medfør af den foreslåede bestemmelse vil forsvarsministeren eksempelvis også kunne fastsætte regler om, at udskrevne værnepligtige, der indgår aftale om at aftjene værnepligtstjeneste som

løjtnant i Forsvaret, ikke vil indgå i fordelingen til at aftjene værnepligtstjeneste ved de øvrige steder. Værnepligtige, der ønsker at indgå aftale om at aftjene værnepligtstjeneste, vil forud for eventuel indgåelse af en sådan aftale modtage vejledning om, hvad de faktiske og retlige konsekvenser herved vil være.

Derudover vil forsvarsministeren eksempelvis kunne fastsætte regler om, at sessionen kan tilkendegive den værnepligtige, der udskrives til værnepligtstjeneste, i hvilken måned den pågældende tidligst vil blive indkaldt, såfremt den værnepligtige godtgør, at en sådan fastsættelse af tidligst mulige indkaldelsestidspunkt vil være af særlig betydning for den værnepligtige af hensyn til den værnepligtiges uddannelse eller af andre grunde.

Den foreslåede bestemmelse vil afløse værnepligtslovens § 19 og §§ 21-23.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 19 og 21, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 21

Det følger af § 23, stk. 1, i værnepligtsloven, at de udskrevne værnepligtige, der har indgået aftale om indkaldelse efter § 21, fordeles forlods i overensstemmelse med deres ønsker om særligt mødetidspunkt og mødested. Efter værnepligtslovens § 23, stk. 2, foretages fordelingen herefter således, at værnepligtige, der er udskrevet som egnede, udtages fremfor værnepligtige, der er udskrevet som begrænset egnede, og således, at de lavere lodtrækningsnumre inden for hver af disse kategorier udtages fremfor de højere.

Det foreslås, at § 23 i værnepligtsloven ophæves.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 20, hvorefter det foreslås, at forsvarsministeren efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fordeler de udskrevne værnepligtige, samt at forsvarsministeren efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab fastsætter regler om fordelingen af de udskrevne værnepligtige. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at indgå aftale om at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab i overensstemmelse med deres ønsker om mødetidspunkt og mødested, kan indkaldes forud for øvrige værnepligtige.

Den foreslåede § 1, nr. 20, vil afløse værnepligtslovens § 23.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 20, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 22

Det følger af § 26, stk. 2, i værnepligtsloven, at værnepligtige, der møder til værnepligtstjeneste, er pligtige at lade sig vaccinere mod epidemiske sygdomme. Forsvarsministeren bestemmer, hvilke sygdomme der er omfattet af 1. punktum, og fastsætter regler om udførelse af vaccinationerne.

Det foreslås at ændre § 26, stk. 2, 1. pkt., i værnepligtsloven, således at »møder til« ændres til »skal møde til eller aftjener«, og »epidemiske« ændres til »smitsomme«, samt at i stk. 2, 2. pkt., ændres »Forsvarsministeren bestemmer« til »Vedkommende minister bestemmer inden for sit område«.

Den foreslåede ændring af »møder til« til »skal møde til eller aftjener« vil indebære en sproglig præcisering med henblik på at tydeliggøre, at pligten til at lade sig vaccinere både gælder for værnepligtige, der skal møde til og aftjener værnepligtstjeneste, det vil sige før første mødedag og under aftjeningen af værnepligtstjenesten.

Desuden vil den foreslåede ændring af »epidemiske« til »smitsomme« indebære, at de værnepligtige vil være pligtige til at lade sig vaccinere mod smitsomme sygdomme. Med ændringen vil sygdomsbegrebet blive udvidet, således at eksempelvis mæslinger, flåtbaseret hjernehindebetændelse (TBE) og hepatitis også vil kunne omfattes af pligten til at lade sig vaccinere.

Den foreslåede ændring af »Forsvarsministeren bestemmer« til »Vedkommende minister bestemmer inden for sit område« vil derudover indebære, at det vil være den pågældende minister inden for hvis område, de værnepligtige aftjener deres værnepligtstjeneste, der vil bestemme, hvilke sygdomme der er omfattet af bestemmelsen, og som de værnepligtige dermed vil være pligtige til at lade sig vaccinere mod. Forsvarsministeren vil således eksempelvis kunne bestemme i forhold til de værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret, mens det vil være ministeren for samfundssikkerhed og beredskab, der vil bestemme i forhold til værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Beredskabsstyrelsen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 23

Det følger af § 34 i værnepligtsloven, at overtrædelse af § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, og pålæg meddelt i medfør af § 13, stk. 2, eller § 15, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan straffen fastsættes til fængsel i indtil 2 år.

Det foreslås, at der i § 34 i værnepligtsloven efter »§ 14, stk. 1,« indsættes »§ 26, stk. 2,«, og efter »§ 15, stk. 1« indsættes: »eller 2«.

Forslaget om at indsætte »§ 26, stk. 2,« er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 22, hvorefter der foreslås en sproglig præcisering af værnepligtslovens § 26, stk. 2, med henblik på at tydeliggøre, at pligten til at lade sig vaccinere både gælder for værnepligtige, der møder til og aftjener værnepligtstjeneste, samt at pligten til at lade sig vaccinere udvides til smitsomme sygdomme.

Desuden er forslaget om at indsætte »eller 2« en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 14, hvorefter det bl.a. foreslås, at sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering under værnepligtstjenesten, hvis 1) der er særlige forhold knyttet til værnepligtstjenesten, der tilsiger dette, eller 2) der er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten.

Værnepligtige, der overtræder værnepligtslovens § 26, stk. 2, eller pålæg meddelt i medfør § 15, stk. 2, vil således fremover kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 1, nr. 14 og 22, og bemærkningerne dertil.

Til § 2

Til nr. 1

Det følger af § 1, stk. 2, i lov om forsvarets personel, at bestemmelserne i § 3, § 11, stk. 2, og §§ 11 a-11 d gælder for alt personel inden for Forsvarsministeriets område, jf. dog stk. 3.

Det foreslås at ændre § 1, stk. 2, i lov om forsvarets personel, således at »§ 11, stk. 2« ændres til »§ 11, stk. 4«.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 2, nr. 4, hvorefter den nuværende § 11, stk. 2, bliver stk. 4, idet det foreslås at indsætte et nyt § 11, stk. 2, hvorefter værnepligtige alene vil kunne forrette tjeneste uden for landets grænser i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark. Dette gælder dog ikke for værnepligtige i Søværnet. Det foreslås endvidere at indsætte et nyt § 11, stk. 3, hvorefter tjeneste uden for landets grænser for værnepligtige vil basere sig på frivillighed. Forsvarsministeren vil dog i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation kunne pålægge værnepligtige at forrette tjeneste uden for landets grænser.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 2, nr. 4, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 2

Det følger af § 4, stk. 2, i lov om forsvarets personel, at forsvarsministeren fastsætter regler om uddannelse af værnepligtige under tjenesten og om tjenestens tilrettelæggelse.

Det følger desuden af § 4, stk. 3, i lov om forsvarets personel, at Forsvarskommandoens underliggende myndigheder kan træffe afgørelse om, at en værnepligtig menig skal aftjene værnepligtstjeneste som sergent.

Lov om forsvarets personel indeholder ikke bestemmelser, der giver mulighed for at omplacere værnepligtige i forbindelse med, at de aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret.

Det foreslås at indsætte et nyt § 4, stk. 4, 1. pkt., i lov om forsvarets personel, hvorefter Personelkommandoen kan træffe afgørelse om, at en værnepligtig skal omplaceres.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Personelkommandoen vil kunne træffe afgørelse om at omplacere en værnepligtig, der er i gang med at aftjene værnepligtstjeneste i Forsvaret. Muligheden for at omplacere værnepligtige vil gælde uanset, om den værnepligtige aftjener værnepligtstjeneste på baggrund af en aftale herom eller blevet tvangsindkaldt hertil.

Efter den foreslåede bestemmelse vil den afgørelse, som Personelkommandoen vil skulle træffe, basere sig på et konkret skøn i forhold til, om den værnepligtige vurderes at have forudsætningerne for at varetage eller løse de opgaver, der forventes af den pågældende, eller om den pågældende har eller mistænkes at have udvist adfærd, der er uforenelig med Forsvarets retningslinjer, herunder krænkende adfærd. Den foreslåede bestemmelse vil derimod ikke kunne benyttes i tilfælde, hvor Forsvaret har behov for at udfylde ledige pladser på værnepligtshold. De elementer, der vil skulle lægges vægt på ved afgørelsen, vil afhænge af de konkrete omstændigheder, der ligger til grund for behovet for omplaceringen af den værnepligtige.

Hvis der eksempelvis er tale om omplacering af en værnepligtig på grund af manglende helbredsmaessige forudsætninger, vil der skulle lægges vægt på en sessions afgørelse om den værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste. Er der derimod eksempelvis tale om omplacering på baggrund af manglende opretholdelse af en sikkerhedsgodkendelse, herunder til det relevante niveau, vil der skulle lægges vægt på en afgørelse fra den myndighed, der har taget stilling til den værnepligtiges sikkerhedsgodkendelse. Hvis der eksempelvis er tale om omplacering på baggrund af manglende rette kvalifikationer eller ud fra en afvejning af hensynet til de berørte parter i en sag om krænkende adfærd, vil der skulle lægges vægt på indberetninger fra den værnepligtiges tjenestested.

Efter den foreslåede bestemmelse vil den værnepligtige eksempelvis kunne omplaceres til et værnepligtshold, der geografisk ligger et andet sted. Den værnepligtige vil eksempelvis også kunne omplaceres til et andet værnepligtshold, som geografisk ligger samme sted, men som er en anden værnepligtslinje. For værnepligtige, der er i gang med at uddanne sig til sergent eller løjtnant, og som omplaceres, vil omplaceringen desuden kunne indebære, at den pågældende vil blive omplaceret til et værnepligtshold, hvor den pågældende vil skulle aftjene værnepligtstjeneste som menig i stedet for som sergent eller løjtnant.

I forbindelse med en afgørelse om omplacering af en værnepligtig, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret, vil der blive søgt taget højde for den værnepligtiges eventuelle ønsker i forhold til, hvor den pågældende gerne vil omplaceres til.

Det forudsættes med den foreslåede bestemmelse, at længden af tjenestetiden for værnepligtige, der omplaceres, ikke vil kunne overstige længden af tjenestetiden på det værnepligtshold, som de oprindeligt startede med at aftjene deres værnepligtstjeneste på.

Det bemærkes, at den foreslåede ordning med omplacering af værnepligtige ikke vedrører den situation, hvor værnepligtige menige i forbindelse med aftjening af værnepligtstjenesten i Forsvaret beordres til at skulle aftjene værnepligtstjeneste som sergent. Dette forhold er selvstændigt reguleret i § 4, stk. 3 og 4, i lov om forsvarets personel.

Det foreslås desuden at indsætte et nyt § 4, stk. 4, 2. pkt., i lov om forsvarets personel, hvorefter afgørelser efter 1. pkt. ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den ulovbestemte administrative rekursadgang afskæres, for så vidt angår de afgørelser, som Personelkommandoen træffer om, at en værnepligtig skal omplaceres. Med bestemmelsen afskæres adgangen til at påklage såvel afgørelsens materielle indhold som spørgsmål om sagsbehandlingsfejl, der måtte knytte sig til afgørelsen, som eksempelvis manglende begrundelse. Afskæringen af rekursadgangen afskærer

imidlertid ikke Personelkommandoens mulighed for af egen drift eller på baggrund af en anmodning herom fra den værnepligtige at genoptage en sag om omplacering.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af § 11, stk. 1, i lov om forswarets personel, at personellet efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse har pligt til at forrette tjeneste uden for landets grænser, herunder tjeneste i forbindelse med opgaver, der udføres efter anmodning fra internationale organisationer mv.

Det foreslås, at der i § 11, stk. 1, i lov om forswarets personel efter »fra internationale organisation mv.« indsættes », jf. dog stk. 2 og 3.«.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 2, nr. 4, hvorefter det foreslås at indsætte et nyt § 11, stk. 2, hvorefter værnepligtige alene vil kunne forrette tjeneste uden for landets grænser i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark. Dette gælder dog ikke for værnepligtige i Søværnet. Det foreslås endvidere at indsætte et nyt § 11, stk. 3, hvorefter tjeneste uden for landets grænser for værnepligtige vil basere sig på frivillighed. Forsvarsministeren vil dog i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation kunne pålægge værnepligtige at forrette tjeneste uden for landets grænser.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt § 2, nr. 4, og bemærkningerne dertil.

Til nr. 4

Det følger af § 11, stk. 1, i lov om forswarets personel, at personellet efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse har pligt til at forrette tjeneste uden for landets grænser, herunder tjeneste i forbindelse med opgaver, der udføres efter anmodning fra internationale organisationer mv.

Det foreslås, at indsætte et nyt § 11, stk. 2, 1. pkt., hvorefter værnepligtige alene vil kunne forrette tjeneste uden for landets grænser i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at tjeneste uden for landets grænser for værnepligtige vil være afgrænset til de tilfælde, hvor tjenesten vil skulle foregå i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark, herunder i rammen af NATO's kollektive afskrækkelse m.v. Det vil eksempelvis kunne være i tilfælde, hvor Danmark stiller et dansk militært bidrag til rådighed for NATO's tilstedeværelse i andre NATO-lande. Det vil endvidere eksempelvis også kunne omfatte et bilateralt bidrag til et andet NATO-land, uanset om bidraget vil ske i regi af NATO. Bidraget vil dog skulle kunne henføres til forsvaret af Danmark.

Den foreslåede territoriale afgrænsning vil således indebære, at værnepligtige ikke vil kunne forrette tjeneste i lande, der ikke er medlem af NATO. Afgrænsningen er imidlertid ikke til hinder for, at værnepligtige i forbindelse med tjenesten i et NATO-land midlertidigt vil kunne

bevæge sig ind i lande, der ikke er medlem af NATO, såfremt Forsvarets operative opgaveløsning måtte tilsige dette, og så længe opgaveløsningen har en nær sammenhæng med den opgaveløsning, der danner baggrund for tjenesten i det pågældende NATO-land.

Den foreslåede territoriale afgrænsning vil finde anvendelse uanset, om tjenesten uden for landets grænser baserer sig på den værnepligtiges frivillige ønske herom, eller om det sker efter pålæg i medfør af den foreslåede § 11, stk. 3.

Det foreslås desuden at indsætte et nyt § 11, stk. 2, 2. pkt., hvorefter dette dog ikke gælder for værnepligtige i Søværnet.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den foreslåede territoriale afgrænsning og formålsafgrænsningen ikke vil finde anvendelse for værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Søværnet. Disse værnepligtige vil således fortsat kunne forrette tjeneste i internationalt farvand såvel som i territorialfarvande tilhørende ikke-NATO-lande, ligesom de vil kunne udsendes til tjeneste med et bredere formål, så længe det holdes inden for rammerne af grundlovens § 81.

Det foreslås endvidere at indsætte et nyt § 11, stk. 3, hvorefter tjeneste uden for landets grænser for værnepligtige vil basere sig på frivillighed. Forsvarsministeren vil dog i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation kunne pålægge værnepligtige at forrette tjeneste uden for landets grænser efter stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at det som det klare udgangspunkt vil være frivilligt for de værnepligtige, om de ønsker at forrette tjeneste uden for landets grænser i forbindelse med, at de aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret.

Desuden vil den foreslåede bestemmelse indebære, at forsvarsministeren kun vil kunne pålægge værnepligtige at forrette tjeneste uden for landets grænser i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation. Der vil selvsagt foreligge en forværret sikkerhedspolitisk situation i tilfælde af krig eller andre ekstraordinære situationer, jf. § 9, stk. 1, nr. 1, i lov om forsvarspersonel. Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen, at ved udtrykket »krig« forstår, at danske styrker i eller uden for riget er i væbnet konflikt. Ved udtrykket »andre ekstraordinære forhold« forstår en truende situation, hvor statens handlefrihed og sikkerhed er under en åbenbar militær trussel. Udtrykket »andre ekstraordinære forhold« omfatter endvidere situationer, hvor statens sikkerhed og den offentlige sikkerhed eller statens interesser eller offentlige interesser direkte eller indirekte er truet, for eksempel som følge af et terrorangreb eller risiko herfor. Udtrykket »under krig eller andre ekstraordinære forhold« vil i øvrigt skulle fortolkes i takt med udviklingen i den sikkerhedspolitiske situation. Se hertil bemærkningerne til lov nr. 489 af 7. juni 2006, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 4975. En forværret sikkerhedspolitisk situation vil imidlertid eksempelvis også kunne foreligge i situationer, hvor hybride hændelser i Danmark eller andre NATO-lande øges i intensitet og styrke, uden at der dog er tale om andre ekstraordinære forhold, som beskrevet ovenfor.

Efter den foreslåede bestemmelse vil værnepligtige – som hidtil – ikke blive udsendt til opgaver, som de ikke er uddannet til.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås med *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2026, jf. dog *stk. 2*.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at loven finder anvendelse fra den 1. juli 2026.

Værnepligtige, der på eller efter ikrafttrædelsestidspunktet aftjener eller skal aftjene første samlede tjeneste, vil blive omfattet af lovforslagets § 1, nr. 14, 22 og 23, om pålæg om at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering og om pligt til at lade sig vaccinere mod smitsomme sygdomme, § 2, nr. 2, om omplacering af værnepligtige, der aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret, og § 2, nr. 3 og 4, omkring værnepligtiges mulighed for at forrette tjeneste uden for landets grænser, når de aftjener værnepligtstjeneste i Forsvaret. Værnepligtige, der har aftjent første samlede tjeneste, og som ved lovens ikrafttrædelse er hjemsendt herfra, men som vil kunne indkaldes til at aftjene efterfølgende tjeneste, vil ligeledes blive omfattet af de ovennævnte bestemmelser.

Det foreslås med *stk. 2*, at forsvarsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af § 1, nr. 1-13 og 15-21.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at forsvarsministeren bemyndiges til at bestemme ikrafttrædelsestidspunktet for de bestemmelser, der relaterer sig til modernisering af Forsvarets Dag. Ved at bemyndige ministeren til at bestemme ikrafttrædelsestidspunktet ved udstedelse af en bekendtgørelse herom, tilsikres det, at de fornødne tilpasninger af Forsvarets Dag, herunder gennemførelse af praktiske foranstaltninger som eksempelvis tilpasninger af it-understøttelse, er tilvejebragt, inden afholdelse af en moderniseret Forsvarets Dag påbegyndes.

Det foreslås med *stk. 3*, at regler, der er udstedt i medfør af § 17, stk. 2, i værnepligtsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 225 af 13. marts 2006, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 17, stk. 1, i værnepligtsloven, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at de regler, der i dag er udstedt i medfør af § 17, stk. 2, i værnepligtsloven fortsat skal gælde. Dette skal ses i lyset af, at det med lovforslaget foreslås, at den gældende § 17, stk. 2, bliver stk. 1. Den foreslåede bestemmelse er således en konsekvens af, at bemyndigelsesbestemmelsen foreslås rykket.

Det foreslås med *stk. 4*, at regler, der er udstedt i medfør af § 4, stk. 5 og 6, i lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 20. juni 2006, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 4, stk. 6 og 7, i lov om forsvarets personel, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at de regler, der i dag er udstedt i medfør af § 4, stk. 5 og 6, i lov om forsvarets personel fortsat skal gælde. Dette skal ses i lyset af, at det med lovforslaget foreslås, at den gældende § 4, stk. 5 og 6, bliver stk. 6 og 7. Den foreslåede bestemmelse er således en konsekvens af, at bemyndigelsesbestemmelserne foreslås rykket.

Det foreslås med *stk. 4*, at regler, der er udstedt i medfør af § 11, stk. 2, i lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 20. juni 2006, forbliver i kraft, indtil de ophæves

eller afløses af regler udstedt i medfør af § 11, stk. 4, i lov om forsvarets personel, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 4.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at de regler, der i dag er udstedt i medfør af § 11, stk. 2, i lov om forsvarets personel fortsat skal gælde. Dette skal ses i lyset af, at det med lovforslaget foreslås, at den gældende § 11, stk. 2, bliver stk. 4. Den foreslåede bestemmelse er således en konsekvens af, at bemyndigelsesbestemmelserne foreslås rykket.

Til § 4

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed.

Værnepligtsloven er, på nær ændringerne foretaget ved § 82 i lov nr. 1054 af 23. december 1992, § 19 i lov nr. 69 af 4. februar 2004, § 8 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, § 99 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, lov nr. 1538 af 18. december 2018 og § 1 i lov nr. 715 af 20. juni 2025, direkte gældende for Færøerne og Grønland. Det er dog alene værnepligtige, der har bopæl eller ophold i Kongeriget Danmark med undtagelse af Færøerne og Grønland, som skal møde til og deltage i Forsvarets Dag, jf. værnepligtslovens § 13, jf. § 5.

Ændringerne af værnepligtsloven i § 82 i lov nr. 1054 af 23. december 1992 og i lov nr. 1538 af 18. december 2018 er dog sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 2017 af 18. december 2020 om ikrafttræden for Grønland af visse love om ændring af værnepligtsloven.

Lov om forsvarets personel er, på nær ændringerne foretaget ved § 39 i lov nr. 530 af 24. juni 2005, § 3 i lov nr. 1264 af 16. december 2009, § 15 i lov nr. 395 af 2. maj 2016, lov nr. 1539 af 18. december 2018, lov nr. 328 af 30. marts 2019, lov nr. 2386 af 14. december 2021 og § 2 i lov nr. 715 af 20. juni 2025, direkte gældende for Færøerne og Grønland.

Ændringerne af lov om forsvarets personel i lov nr. 1539 af 18. december 2018 samt lov nr. 328 af 30. marts 2019 er dog sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 2016 af 18. december 2020 om ikrafttræden for Grønland af visse love om ændring af lov om forsvarets personel.

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske eller de grønlandske forhold tilsiger.

Da værnepligtsloven og lov om forsvarets personel enten er gældende eller kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland, foreslås det, at ændringerne af disse love i lovforslagets §§ 1 og 2 skal kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1
	I værnepligtsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 225 af 13. marts 2006, som ændret ved § 99 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, lov nr. 1538 af 18. december 2018 og § 1 i lov nr. 715 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:
<p>§ 1. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Den, der er tilflyttet fra Færøerne eller Grønland efter at have haft ophold der i mindst 10 år, kan af forsvarsministeren eller den myndighed, forsvarsministeren bemyndiger til det, fritages for værnepligt. Ansøgning om fritagelse skal afgives senest 4 uger efter, at den værnepligtige har modtaget pålæg om at møde til Forsvarets Dag, jf. § 13, stk. 2. <i>Stk. 4. ---</i></p>	<p>1. I § 1, stk. 3, 2. pkt., § 13, stk. 1, 1. pkt., § 13, stk. 2-5, og § 32 indsættes efter »møde til«: »og deltage i«.</p>
<p>§ 13. Værnepligtige, der har bopæl eller ophold her i landet, skal møde til Forsvarets Dag i det år, hvori de fylder 18 år. Forsvarsministeren kan dog bestemme, at mødepligten skal indtræde senere. <i>Stk. 2.</i> Forsvarsministeren eller den myndighed, forsvarsministeren bemyndiger til det, kan pålægge værnepligtige at møde til Forsvarets Dag. <i>Stk. 3.</i> Værnepligtige, der har rimelig interesse heri, kan møde til Forsvarets Dag fra og med det år, hvori de fylder 18 år. <i>Stk. 4.</i> Forsvarsministeren kan under den i § 27 angivne betingelse give de værnepligtige udsættelse med at møde til Forsvarets Dag indtil udgangen af det år, i hvilket de fylder 25 år. <i>Stk. 5.</i> Forsvarsministeren kan fastsætte regler om, at hele eller dele af årgange af værnepligtige fritages for at møde til Forsvarets Dag, hvis helt særlige forhold gør sig gældende, og hvis fritagelsen ikke påvirker den operative kapacitet. <i>Stk. 6. ---</i></p>	

<p>§ 32. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan forsvarsministeren bestemme, at værnepligtige eller grupper af værnepligtige, der er udskrevet, eller som har opnået den alder, der i henhold til § 13 er fastsat for indtræden af pligten til at møde til Forsvarets Dag, ikke uden tilladelse må rejse ud af landet eller tage hyre på fremmede staters skibe.</p>	
<p>§ 1. --- <i>Stk. 2-3. ---</i> <i>Stk. 4.</i> Den, der møder til Forsvarets Dag efter at være fritaget for værnepligt efter stk. 2 eller 3, er omfattet af lovgivningens bestemmelser om værnepligtige.</p>	<p>2. I § 1, <i>stk. 4</i>, indsættes efter »møder til«: »og deltager i«.</p>
<p>§ 6. Forsvarsministeren eller den myndighed, forsvarsministeren bemyndiger til det, forestår afholdelse af Forsvarets Dag, herunder session, og afgør i øvrigt, om en person</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) er undergivet værnepligt, 2) i henhold til § 13 er forpligtet til at møde til Forsvarets Dag, 3) af grunde, der ikke vedrører egnethed og ikke vedrører udelukkelse efter § 4, har krav på, at værnepligten bortfalder for den pågældende. 	<p>3. § 6 ophæves, og i stedet indsættes: »§ 6. Forsvarsministeren eller den myndighed, forsvarsministeren bemyndiger til det, forestår afholdelse af Forsvarets Dag.«</p>
<p>§ 7. På Forsvarets Dag orienteres de værnepligtige om de forskellige tjenesteforhold samt muligheder for indkaldelse, uddannelse og ansættelse. Der gennemføres tillige session, der bedømmer og udskriver de værnepligtige til værnepligtstjeneste. Forsvarsministeren fastsætter regler for afholdelsen af Forsvarets Dag, herunder for sessionernes forretningsgang.</p> <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>4. § 7, <i>stk. 1</i>, ophæves. <i>Stk. 2</i> bliver herefter <i>stk. 1</i>.</p>
<p>§ 9. Sessionens afgørelser om en persons egnethed til værnepligtstjeneste kan indbringes for Værnepligtsnævnet. Indbringelse for Værnepligtsnævnet kan først finde sted, når sessionens afgørelse om personens egnethed har været behandlet på en efterfølgende uafhængig session. Sessionens afgørelser om udelukkelse fra værnepligtstjeneste kan af den værnepligtige og af hvert af sessionens medlemmer ind-</p>	<p>5. I § 9, <i>stk. 1, 2. pkt.</i>, indsættes efter »egnethed«: »til værnepligtstjeneste«, og »behandlet på« ændres til: »vurderet af«.</p>

bringes for Værnepligtsnævnet. Andre afgørelser truffet af sessionen kan indbringes for forsvarsministeren. <i>Stk. 2. ---</i>	
§ 11. Værnepligtsnævnet afgør 1) --- 2) --- 3) klager over sessionsafgørelser om en persons egnethed til værnepligtstjeneste efter § 7, 4) --- 5) --- 6) --- <i>Stk. 2. ---</i>	6. I § 11, stk. 1, nr. 3, ændres »§ 7« til: »§ 14, stk. 1, 1. pkt.«
Kap. III. Forsvarets Dag og session m.v.	7. I <i>overskriften</i> til kapitel III udgår »og session«.
	8. Før § 13 indsættes i <i>kapitel III</i> : » § 12 a. Forsvarets Dag afholdes både digitalt og ved fysisk fremmøde. Forsvarsministeren fastsætter regler om indholdet af Forsvarets Dag, herunder om orientering og vejledning om mulighederne for at aftjene værnepligtstjeneste og indkaldelse hertil m.v., vurdering af egnethed til værnepligtstjeneste, udskrivning til værnepligtstjeneste samt tildeling af lodnummer.«
§ 13. Værnepligtige, der har bopæl eller ophold her i landet, skal møde til Forsvarets Dag i det år, hvori de fylder 18 år. Forsvarsministeren kan dog bestemme, at mødepligten skal indtræde senere. <i>Stk. 2-6. ---</i>	9. I § 13, stk. 1, 2. pkt., ændres »mødepligten« til: »pligten hertil«.
§ 13. --- <i>Stk. 2-5. ---</i> <i>Stk. 6.</i> Forsvarsministeren kan fastsætte regler om pligten og retten til at møde til Forsvarets Dag, jf. stk. 1-3.	10. § 13, stk. 6, affattes således: » <i>Stk. 6.</i> Forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler om pligten og retten til at møde til og deltage i Forsvarets Dag, jf. stk. 1-3.«
§ 14. De værnepligtige skal til brug for sessionsbedømmelsen underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom de skal give de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten. Hvis det skønnes nød-	11. I § 14, stk. 1, indsættes før 1. pkt. som nyt punktum: »Sessionen vurderer de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste.«

<p>vendigt for sessionsbehandlingen, kan sessionen afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges strafbare forhold og helbredsforhold og kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.</p> <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	
<p>§ 14. De værnepligtige skal til brug for sessionsbedømmelsen underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom de skal give de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten. Hvis det skønnes nødvendigt for sessionsbehandlingen, kan sessionen afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges strafbare forhold og helbredsforhold og kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.</p> <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>12. I § 14, stk. 1, 1. pkt., der bliver 2. pkt., ændres »sessionsbedømmelsen« til: »egnethedsvurderingen«.</p>
<p>§ 14. De værnepligtige skal til brug for sessionsbedømmelsen underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom de skal give de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten. Hvis det skønnes nødvendigt for sessionsbehandlingen, kan sessionen afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges strafbare forhold og helbredsforhold og kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.</p> <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>13. § 14, stk. 1, 2. pkt., der bliver 3. pkt., affattes således:</p> <p>»Skønnes det nødvendigt for egnethedsvurderingen, kan sessionen afkræve anden myndighed oplysninger om de værnepligtiges helbredsmaessige forhold og kognitive evner, ligesom sessionen kan indhente oplysninger herom.«</p>
<p>§ 15. Sessionen kan pålægge en værnepligtig, der møder for sessionen, og som ikke findes egnet til værnepligtstjeneste, fordi den pågældende</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) endnu ikke er tilstrækkeligt udviklet, 2) lider af en midlertidig svaghed eller sygdom eller 3) ikke har forevist dokumentation for en påstået eller formodet svaghed eller sygdom, at møde for en senere session. <p><i>Stk. 2.</i> En værnepligtig, der har modtaget pålæg efter stk. 1, kan kræve at blive endeligt sessionsbehandlet inden udgangen af året efter det år, i hvilket den pågældende er mødt for sessionen første gang.</p>	<p>14. § 15 ophæves, og i stedet indsættes:</p> <p>»§ 15. Sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en egnethedsvurdering efter Forsvarets Dag, hvis</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) den værnepligtige ikke kunne egnethedsvurderes på Forsvarets Dag, 2) den værnepligtige har fået udsat mødepligten i medfør af §§ 27, 28 eller 30 a, eller 3) der forud for mødet til værnepligtstjenesten er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten. <p><i>Stk. 2.</i> Sessionen kan pålægge værnepligtige at lade sig undersøge med henblik på en ny egnethedsvurdering under værnepligtstjenesten, hvis</p>

<p><i>Stk. 3.</i> Er grunden til, at den værnepligtige ikke er fundet egnet til værnepligtstjeneste, den i stk. 1, nr. 3, anførte, og har den pågældende ved en senere session fortsat ikke fremvist dokumentation, kan den værnepligtige dog først kræve at blive endeligt sessionsbehandlet ved den første session i det følgende år.</p> <p><i>Stk. 4.</i> For den værnepligtige, der er mødt for sessionen, inden pligten hertil er indtrådt efter § 13, stk. 1, regnes fristerne først fra det år, i hvilket sessionsmødepligten indtræder.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Værnepligtige, der efter tidligere at være udskrevet er blevet erklæret for tiden uegnede, kan ikke efter stk. 1 pålægges at møde i et senere sessionshalvår.</p>	<p>1) der er særlige forhold knyttet til værnepligts-tjenesten, der tilsiger dette, eller</p> <p>2) der er grund til at antage, at den værnepligtige ikke i fuldt omfang vil kunne deltage i tjenesten.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler efter stk. 1 og 2.«</p>
<p>§ 16. En værnepligtig, som efter § 13 er pålagt at møde til Forsvarets Dag, og som uden lovligt forfald udebliver herfra, kan ved politiets hjælp fremstilles for Forsvarets Dag, herunder sessionen.</p>	<p>15. I § 16 ændres »møde til Forsvarets Dag« til: »møde til og deltage i den fysiske del af Forsvarets Dag«.</p>
<p>§ 17. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler om afholdelse af Forsvarets Dag, herunder om sessionens bedømmelse af de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste og om udskrivningen.</p> <p><i>Stk. 2.</i> ---</p>	<p>16. § 17, stk. 1, ophæves.</p> <p>Stk. 2 bliver herefter stk. 1.</p>
<p>§ 18. Sessionen udskriver til værnepligtstjeneste alle værnepligtige, der ikke findes at have sådanne svagheder eller mangler, at de varigt er uegnede til al værnepligtstjeneste. Sessionen inddeler de udskrevne værnepligtige i egnede og begrænset egnede.</p> <p><i>Stk. 2.</i> ---</p>	<p>17. § 18, stk. 1, ophæves.</p> <p>Stk. 2 bliver herefter stk. 1.</p>
<p>§ 18. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Værnepligtige, der ikke er blevet endeligt sessionsbehandlet inden deres fyldte 30. år, kan ikke udskrives.</p>	<p>18. I § 18, stk. 2, der bliver stk. 1, ændres »sessionsbehandlet« til: »egnethedsvurderet«, og efter »udskrives« indsættes: »til værnepligts-tjeneste«.</p>
<p>§ 19. Sessionen kan tilkendegive den værnepligtige, der udskrives, i hvilken måned den pågældende tidligst vil blive indkaldt, såfremt den værnepligtige godtgør, at en sådan fastsættelse af tidligst mulige indkaldelsestidspunkt vil være af særlig betydning for den værnepligtige af</p>	<p>19. §§ 19, 20 og 21 ophæves.</p>

hensyn til den værnepligtiges uddannelse eller af andre grunde. Forsvarsministeren kan fastsætte regler herom.	
§ 20. Til brug ved fordelingen, jf. kapitel 1V, trækker de udskrevne værnepligtige et lodtrækningsnummer på sessionen.	
§ 21. Forsvarsministeren kan bestemme, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab, uanset den i § 18, stk. 1, 2. punktum, nævnte inddeling og udfaldet af den i § 20 nævnte lodtrækning kan indgå aftale om at blive indkaldt forud for øvrige værnepligtige.	
§ 22. Forsvarsministeren fordeler de udskrevne værnepligtige til forsvaret og til redningsberedskabet og fastsætter regler om fordeling af de værnepligtige efter § 23.	20. § 22 ophæves, og i stedet indsættes: » § 22. Forsvarsministeren fordeler efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab de udskrevne værnepligtige. Forsvarsministeren fastsætter efter forhandling med ministeren for samfundssikkerhed og beredskab regler om fordelingen af de udskrevne værnepligtige. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at indgå aftale om at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i det statslige redningsberedskab i overensstemmelse med deres ønsker om mødetidspunkt og mødested, kan indkaldes forud for øvrige værnepligtige.«
§ 23. De udskrevne værnepligtige, der har indgået aftale om indkaldelse efter § 21, fordeles forlods i overensstemmelse med deres ønsker om særligt mødetidspunkt og mødested. <i>Stk. 2.</i> Herefter foretages fordelingen således, at værnepligtige, der er udskrevet som egnede, udtages fremfor værnepligtige, der er udskrevet som begrænset egnede, og således, at de lavere lodtrækningsnumre inden for hver af disse kategorier udtages fremfor de højere.	21. § 23 ophæves.
§ 26. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Værnepligtige, der møder til eller hjemsendes fra værnepligtstjeneste, har ret til fri befordring fra hjemsted her i landet til mødested og omvendt. Regler om sådan fribefordring samt om befordring til og fra Færøerne og Grønland fastsættes af forsvarsministeren	22. I § 26, <i>stk. 2, 1. pkt.</i> , ændres »møder til« til: »der skal møde til eller aftjener«, og »epidemiske« ændres til: »smitsomme«, og i <i>stk. 2, 2. pkt.</i> , ændres »Forsvarsministeren bestemmer« til: »Vedkommende minister bestemmer inden for sit område«.

eller den myndighed, forsvarsministeren be- myndiger til det.	
§ 34. Overtrædelse af § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, og pålæg meddelt i medfør af § 13, stk. 2, eller § 15, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan straffen fastsættes til fængsel i indtil 2 år.	23. I § 34 indsættes efter »§ 14, stk. 1,«: »26, stk. 2,«, og efter »§ 15, stk. 1«: indsættes »eller 2«.
	§ 2
	I lov om forswarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 20. juni 2006, som ændret bl.a. ved lov nr. 2386 af 14. december 2021 og senest ved § 2 i lov nr. 715 af 20. juni 2025 foretages følgende ændringer:
§ 1. --- Stk. 2. Bestemmelserne i § 3, § 11, stk. 2, og §§ 11 a-11 d gælder for alt personel inden for Forsvarsministeriets område, jf. dog stk. 3. Stk. 3-4. ---	1. I § 1, stk. 2, ændres »§ 11, stk. 2« til: »§ 11, stk. 4«.
§ 4. Forsvarsministeren fastsætter antallet af værnepligtige, der årligt indkaldes til forsvaret og fastsætter tjenestetidens længde. Denne kan ikke overstige i alt 24 måneder for værnepligtige menige og 36 måneder for værnepligtige løjtnanter og sergenter. Stk. 2. Forsvarsministeren fastsætter regler om uddannelse af værnepligtige under tjenesten og om tjenestens tilrettelæggelse. Stk. 3. Forsvarskommandoens underliggende myndigheder kan træffe afgørelse om, at en værnepligtig menig skal aftjene værnepligtstjeneste som sergent. Stk. 4. Afgørelser efter stk. 3 kan påklages til Personelkommandoen. Klager over afgørelser skal være indgivet skriftligt, senest 2 uger efter at afgørelsen er meddelt. Personelkommandoens afgørelser kan ikke påklages til anden administrativ myndighed. Stk. 5. Forsvarsministeren fastsætter aflønningen af personel, der aftjener værnepligt. Forsvarsministeren fastsætter de nærmere regler for udbetaling mv., herunder ydelse af forskud ved indkaldelse og indeholdelse i lønnen til dækning af gæld til forsvaret.	2. I § 4 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke: »Stk. 5. Personelkommandoen kan træffe afgørelse om, at en værnepligtig skal omplaceres. Afgørelser efter 1. pkt. kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.« Stk. 5-7 bliver herefter stk. 6-8.

<p><i>Stk. 6.</i> Forsvarsministeren fastsætter, i hvilket omfang værnepligtiges strafafsoning eller ulovlige fravær skal medføre eftertjeneste eller hjemsendelse med henblik på fornyet indkaldelse. Eftertjenesten kan ikke overstige afsoningstiden og den tid, den pågældende eventuelt har været ulovligt fraværende.</p> <p><i>Stk. 7.</i> Værnepligtige skal give vedkommende militære myndigheder de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten.</p>	
<p>§ 11. Personellet har efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse pligt til at forrette tjeneste uden for landets grænser, herunder tjeneste i forbindelse med opgaver, der udføres efter anmodning fra internationale organisationer mv.</p> <p><i>Stk. 2.</i> ---</p>	<p>3. I § 11, stk. 1, indsættes efter »fra internationale organisationer mv.«: », jf. dog stk. 2 og 3.«</p>
<p>§ 11. Personellet har efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse pligt til at forrette tjeneste uden for landets grænser, herunder tjeneste i forbindelse med opgaver, der udføres efter anmodning fra internationale organisationer mv.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Personel, der forretter tjeneste i udlandet, vil kunne oppebære udetillæg mv. efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren.</p>	<p>4. I § 11 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:</p> <p>»<i>Stk. 2.</i> Værnepligtige vil alene kunne forrette tjeneste uden for landets grænser i NATO-lande med henblik på forsvaret af Danmark. Dette gælder dog ikke for værnepligtige i Søværnet.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Tjeneste uden for landets grænser vil for værnepligtige basere sig på frivillighed. Forsvarsministeren vil dog i tilfælde af en forværret sikkerhedspolitisk situation kunne pålægge værnepligtige at forrette tjeneste uden for landets grænser efter stk. 2.«</p> <p>Stk. 2 bliver herefter stk. 4.</p>